

Uppföljning av det regionala utvecklingsarbetet 2022

Innehållsförteckning

1	Inledning	4
1.1	Måluppföljning och rapportdisposition.....	4
2	I Blekinge utvecklar vi attraktiva livsmiljöer	6
2.1	Mål - Stärkt attraktivitet särskilt för unga.....	6
2.1.1	Bakgrund	6
2.1.2	Måluppföljning	7
2.2	Mål - Minskad miljö- och klimatpåverkan	11
2.2.1	Bakgrund	11
2.2.2	Måluppföljning	13
2.3	Mål - God, jämlik och jämställd hälsa	15
2.3.1	Bakgrund	15
2.3.2	Måluppföljning	16
3	I Blekinge utvecklar vi ett expansivt näringsliv med god kompetensförsörjning	20
3.1	Mål - Fler Blekingebor i arbete	20
3.1.1	Bakgrund	20
3.1.2	Måluppföljning	21
3.2	Mål – ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen och stärkt konkurrenskraft.....	25
3.2.1	Bakgrund	25
3.2.2	Måluppföljning - ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen.....	27
3.2.3	Måluppföljning – stärkt konkurrenskraft i näringslivet	30
4	Källförteckning	33

Figurförteckning

Figur 1. Vision, strategiska områden, mål och delmål i den regionala utvecklingsstrategin – Växtplats Blekinge.	4
Figur 2. Inrikes flyttnetto i Sveriges regioner.	8
Figur 3. Inrikes flyttnetto i Blekinges kommuner.	9
Figur 4. Inrikes flyttnetto i Blekinge efter ålder, kön och födelseregion.	10
Figur 5. Klimatpåverkande territoriella utsläpp i Sveriges regioner.	12
Figur 6. Klimatpåverkande territoriella utsläpp i Blekinges kommuner.	13
Figur 7. Självs kattad hälsa i Sveriges regioner.	17
Figur 8. Självs kattad hälsa i Blekinges kommuner.	17
Figur 9. Självs kattad hälsa i Sveriges regioner efter kön.	18
Figur 10. Sysselsättningsgrad i Sveriges regioner.	22
Figur 11. Sysselsättningsgrad i Blekinge efter kön, födelseregion och utbildning.	23
Figur 12. Sysselsättningsgrad i Blekinges kommuner.	24
Figur 13. Branschstruktur i Blekinge och riket.	26
Figur 14. Sysselsättningsutveckling i Sveriges regioner.	28
Figur 15. Sysselsättningsutveckling i Blekinges kommuner.	29
Figur 16. Produktivitetsutveckling i Sveriges regioner.	31
Figur 17. Produktivitets- och sysselsättningstillväxt i Sveriges regioner.	32

Tabellförteckning

Tabell 1. Regionala bedömningar och trender för miljömålen i Blekinge. Källa: Länsstyrelsen Blekinge.	14
--	----

1 Inledning

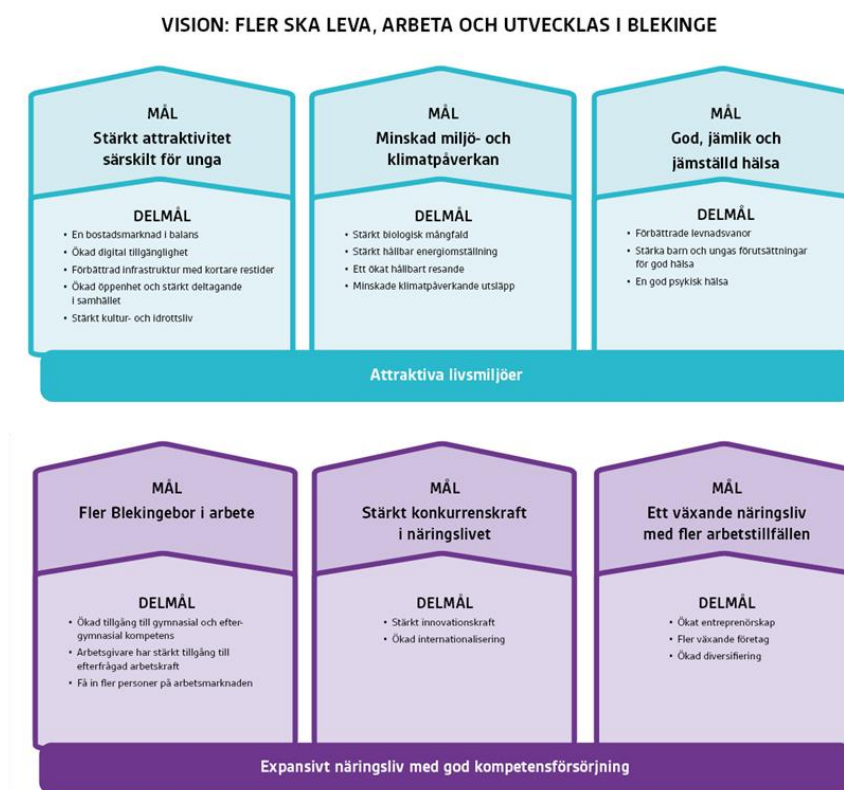
Den föreliggande rapporten är framtagen av Region Blekinge och är en del i den årliga uppföljningen av den regionala utvecklingsstrategin. I egenskap av ansvarig för det regionala utvecklingsarbetet i länet ska Region Blekinge ta fram en regional utvecklingsstrategi, samordna insatser för genomförandet samt analysera och följa upp utvecklingsarbetet.

I februari 2022 antog regionfullmäktige i Region Blekinge en ny regional utvecklingsstrategi - *Växtplats Blekinge* - som innehåller mål och prioriteringar som sträcker sig fram till 2030. Syftet med den här rapporten är att med utgångspunkt i *Växtplats Blekinge* (i fortsättningen benämnt strategin) och de sex övergripande målen beskriva och följa utvecklingen i Blekinge. Växtplats Blekinge finns i sin helhet med tillhörande underlag tillgängligt på <https://regionblekinge.se/vaxtplats>. För frågor om rapportens innehåll kontakta Simon Ljungqvist - simon.ljungqvist@regionblekinge.se

1.1 Måluppföljning och rapportdisposition

Strategin består av två strategiska områden - *Attraktiva livsmiljöer* och *Expansivt näringsliv med god kompetensförsörjning* - som var och ett innehåller två utvecklingsområden.

Utvecklingsområdena innehåller prioriteringar som tar sin utgångspunkt i länets utmaningar och möjligheter och som syftar till att bidra till att förflytta Blekinge i önskvärd riktning och införliva strategins vision; *att fler människor ska leva, arbeta och utvecklas i Blekinge*. Inom varje strategiska område finns tre övergripande mål och flera delmål, vilket visas i figuren nedan.

Figur 1. Vision, strategiska områden, mål och delmål i den regionala utvecklingsstrategin – Växtplats Blekinge.

I denna rapport har fokus legat på måluppföljning för de sex övergripande målen. Dessa mål kan enklast ses som de långsiktiga effekter som ska uppnås för att förverkliga strategins vision. Men regional utveckling är ett brett och komplext område som påverkas av en mängd olika faktorer och aktörer som i flera fall ligger utanför regionens rådighet. Det innebär svårigheter att dels hitta en indikator som täcker hela området, dels lämpliga nivåer för målen. Till varje mål finns dock en kvantitativ indikator kopplad till sig som används för att bedöma om vi når målen och beskriva utvecklingen. Ovan resonemang har också resulterat i att strategin inte innehåller några målvärden utan i stället har vi använt oss av ett par kriterier, i de fall det har varit statistiskt möjligt, för att kunna uttala oss om måluppfyllelsen och för att bedöma om länet förflyttar sig i önskvärd riktning;

- 1) **Blekinges utveckling över tid och i jämförelse med andra regioner.** Hur har Blekinge utvecklats jämfört med tidigare år och har länet utvecklats starkare eller svagare än övriga delar av landet. Konjunkturen är en faktor som påverkar alla regioner och det är därför centralt att inte bara se till länets utveckling utan även sätta länets utveckling i relation till andra delar av landet.
- 2) **Den inomregionala utvecklingen i länet.** Skiljer sig utvecklingen åt mellan kommunerna? Bidrar alla kommuner till länets utveckling eller ser utvecklingsmönstren olika ut inom länet? Dessutom sker utveckling inom alla grupper och krymper eller ökar skillnaderna mellan olika grupper?

Rapporten syftar till att ge en övergripande bild över utvecklingen i länet med fokus på de långsiktiga målen i den regionala utvecklingsstrategin. Strategins delmål syftar till att tydliggöra kopplingen mellan prioriteringar och de långsiktiga målen. De kan också ses som mer kortsiktiga och konkreta effekter som behöver uppnås för att på sikt nå de övergripande målen. Delmålen och de tillhörande indikatorerna kommer att presenteras i en separat digital rapport efter hand och uppdateras löpande i takt med att ny statistik blir tillgänglig.

Uppföljningsrapporten för 2021 analyserade den tidigare regionala utvecklingsstrategin och utvecklingen under strategiperioden 2014–2020. Den nya strategiperioden har precis inletts och det faktum att det i de flera fall saknas statistik för både 2021 och 2022 har inneburit att rapporten kommer beskriva utgångsläget och var vi befinner oss just nu samt resonera kring centrala utmaningar och möjligheter i arbetet med på sikt nå målen snarare än att jämföra år 2022 med tidigare perioder.

Rapporten innehåller ett kapital för respektive strategiskt område som i sin tur innehåller ett avsnitt för respektive mål. Måluppföljningen innehåller både en bakgrundsbeskrivning av målområdet och utgångsläget. Därtill innehåller uppföljningen av respektive mål även en beskrivning och motivering till vald indikator. Region Blekinge tar varje år fram olika kunskapsunderlag och källförteckningen innehåller hänvisningar till fördjupande underlag som underlaget i rapporten till stora delar är hämtat från. Det ger läsaren en möjlighet att själv fördjupa sig inom de strategiska områdena. Samtliga rapporter som är framtagna av Region Blekinge finns tillgängliga på regionblekinge.se.

2 I Blekinge utvecklar vi attraktiva livsmiljöer

Det strategiska området handlar om att utveckla attraktiva livsmiljöer för att Blekinge ska vara en plats där människor vill leva och utvecklas. Det innefattar flera stora sakområden som infrastruktur och kollektivtrafik, energisystem, bostäder, service bredband, folkhälsa och kultur. I strategin delas sakfrågorna upp på två utvecklingsområden - hållbar samhällsplanering och hög livskvalitet.

2.1 Mål - Stärkt attraktivitet särskilt för unga

2.1.1 Bakgrund

Blekinge är till ytan Sveriges minsta län och invånartalet det tredje minsta och uppgår till knappt 159 000 invånare. Befolkningstätheten är bara högre i storstadsregionerna och Halland än i Blekinge. En förhållandevis hög andel av befolkningen, runt medianen bland regionerna, bor utanför en tätort. Länet består av fem kommuner och 52 tätorter och en stor del av befolkningen i de fyra kustkommunerna bor i närheten av kusten. Länet har en flerkärnig struktur utan en dominerande kärna. Ingen av tätorterna har en, relativt sett, stor kritisk massa. Karlskrona är den största tätorten med 37 000 invånare följt av Karlshamn (20 200 invånare) och Ronneby (12 800 invånare) och totalt har nio av länets tätorter fler än 3000 invånare, vilket ofta är en gräns som anges som nödvändig för att tillhandhålla ett brett serviceutbud. Länets struktur innebär att det är relativt korta avstånd inom länet, vilket gör att tillgängligheten till service, arbete, studier är generellt sett god. Dock finns det platser främst i de norra kommundelarna med en lägre tillgänglighet till bland annat olika servicefunktioner.

I Sverige har storstäder, större städer och kringliggande pendlingskommuner haft högst befolkningstillväxt medan mindre kommuner med lägre tillgänglighet till de större städerna har haft en svagare befolkningsutveckling. Det har inneburit en större koncentration av människor till färre men större platser. Blekinges befolkningstillväxt har under lång tid varit relativt svag. Mellan 2000–2021 har utvecklingen i länet tillsammans med Kalmar varit svagast i södra Sverige.

En region kan växa på tre sätt; 1) att det föds fler än vad som dör, 2) att fler flyttar in från andra regioner än vad som flyttar ut till andra regioner och 3) att det invandrar fler från andra länder än vad som utvandrar till andra länder. I alla regioner är det invandring som bidragit mest till befolkningstillväxten och färre än hälften av regionerna har ett positivt inrikes flyttnetto och födelsenetto. I Blekinge har invandringen under hela 2000-talet varit avgörande för tillväxten samtidigt som länet har haft ett negativt inrikes flyttnetto och födelsenetto under hela perioden. Under migrationskrisen växte länet kraftigt, men i takt med att invandringen har minskat i omfattning har tillväxten också kommit av sig. Under de tre senaste åren 2019–2021 har folkmängden i länet åter minskat. Karlskrona är den kommun i Blekinge som över tid har haft högst befolkningstillväxt följt av Sölvesborg och Karlshamn.

Det råder stora demografiska skillnader mellan olika delar av Sverige. Ett sätt att visa på variationen är genom att använda demografiska försörjningskvoten som mäter hur många i ej arbetsför ålder (0–19 år och 65 år eller äldre) det går på varje invånare i arbetsför ålder (20–64 år). En högre kvot innebär att det går förhållandevis få personer i arbetsför ålder per varje person som inte är det. Blekinge har den sjätte högsta försörjningskvoten och ökningstakten

har varit högst av samtliga regioner under 2000-talet. Generellt har större regioner med en inflyttning av yngre personer en lägre kvot samtidigt som de ofta har ett positivt födelsenetto, vilket har lett till en mer gynnsam ålderssammansättning. I regioner som över tid har haft en utflytt av unga vuxna har andelen i barnafödande åldrar minskat, vilket leder till lägre barnafödande och en demografisk tyngdpunkt till de äldre åldersgrupperna. Bland kommunerna är försörjningskvoten som lägst i Karlskrona och som högst i Ronneby, men samtliga kommuner har en högre försörjningskvot än i riksgenomsnittet.

2.1.2 Måluppföljning

Indikator - Inrikes flyttnetto

Attraktiva livsmiljöer skapar förutsättningar för människor att flytta till och bo kvar i Blekinge och bidrar till en hög boendeattraktivitet. Men boendeattraktivitet är subjektivt och det som är attraktivt för en kategori människor är det inte nödvändigtvis för en annan kategori. För att vara en attraktiv region för flera målgrupper behövs därför ett varierat utbud av livsmiljöer.

Inrikes flyttnetto mäter skillnaden mellan inflyttning och utflyttning till och från Blekinge i förhållande till övriga Sverige. Det är ett av de vanligaste måtten för att mäta boendeattraktiviteten för redan boende och hur attraktiv regionen är för människor att flytta till. Regioner med ett positivt inrikes flyttnetto har fler inflyttare än utflyttare. Måttet är ett nollsummespel inom landet och för att en region ska ha en positiv nettoinflyttning behöver en annan region krympa, vilket innebär att måttet är präglad av konkurrens och visar den relativa attraktiviteten. De platser som har en hög nettoinflyttning antas ha en hög boendeattraktivitet även om måttet snarare fångar effekten av skillnader mellan platsers attraktivitet än hur attraktiv en plats är.

Begreppet attraktivitet kan ha många betydelser beroende på om det är boendeattraktivitet, näringslivsattraktivitet eller attraktivitet för besökare som avses. Dessa hänger delvis samman och tilltagande ekonomisk koncentration har inneburit att vissa platser har blivit attraktiva för både företag och inflyttare. Det behöver dock inte betyda att platsen som individer flyttar från är ”oattraktiv” eller att inflyttningssorten är mer attraktiv. Det kan vara en konsekvens av tillgången på arbetstillfällen, serviceutbud, kultur och nöjen.

En alltmer kunskapsdriven ekonomi bidrar till en tilltagande konkurrens mellan platser och att attrahera nya invånare blir centralt inte minst för att utveckla näringslivet, klara kompetensförsörjningen och hantera framtida välfärdsutmaningar.

Under perioden 2000–2021 har Blekinge haft ett negativt inrikes flyttnetto under samtliga år och i genomsnitt uppgick det årliga nettot under perioden till -456 personer. I relation till befolkningen var nettot under 2021 det fjärde lägsta av samtliga regioner. Under de två

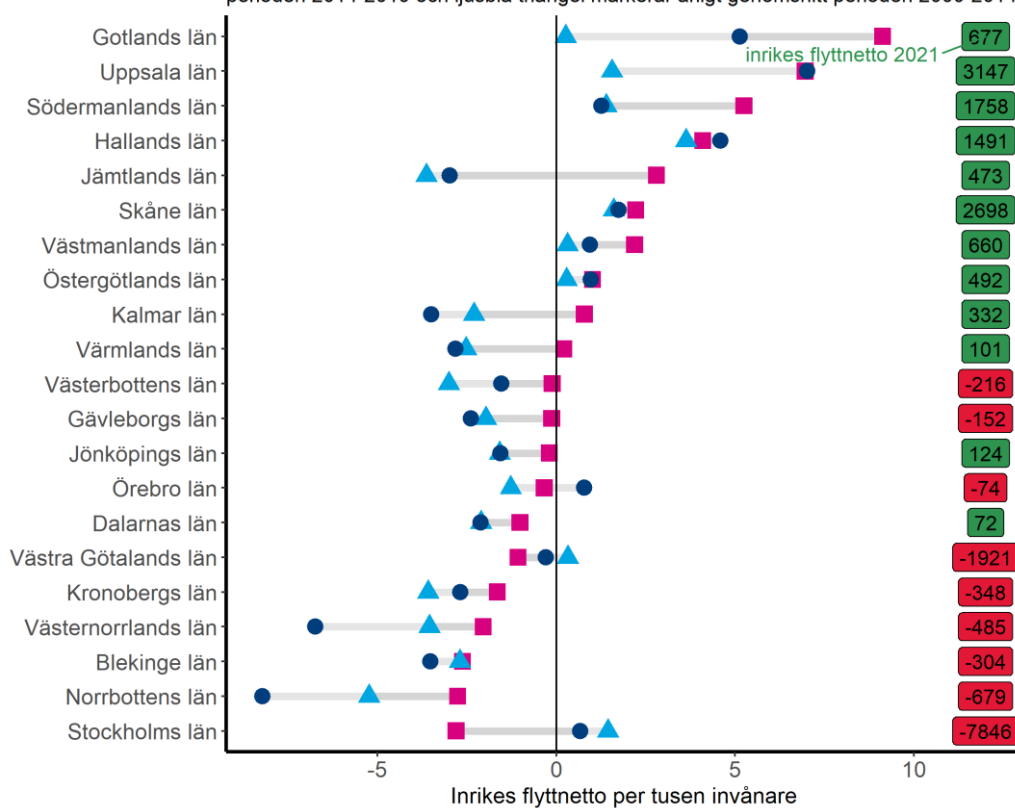
senaste decennierna har nettoinflyttningen varit högst i Skåne, Stockholm och Halland och i förhållande till befolkningen har den varit högst i Halland, Uppsala och Gotland.

Figuren nedan visar inrikes flyttnettot i förhållande till befolkningen uppdelat på olika tidsperioder. Det finns stora skillnader för flera regioner mellan de olika perioderna. Jämtland, Kalmar och Värmland är tre regioner som under pandemiåren 2020 och 2021 har vänt ett negativt inrikes flyttnetto till positivt. Även Gotland och Södermanland har förbättrat nettot kraftigt under de två senaste åren. Det är främst Stockholm tillsammans med Västra Götaland som under pandemin har gått från ett positivt till ett negativt netto. I båda dessa regioner försämrades dock nettot redan femårsperioden före pandemin.

I Blekinge har flyttnettot förbättrats under de två senaste åren och för 2021 uppgick nettot till -304 personer. Men det är fortsatt negativt och det är svårt att säga att länet har blivit en ”pandemivinnare” likt flera andra mindre regioner som har attraherat inflyttare under pandemin från storstäderna. Länets utveckling är sannolikt i högre utsträckning en konsekvens av andra faktorer som sekundäromflyttning efter att Blekinges befolkning växt kraftigt under ett par år.

Inrikes flyttnetto i Sveriges regioner, 2000-2021

Rosa kvadrat markerar årligt genomsnitt för pandemiåren 2020-2021, Blå cirkel markerar perioden 2014-2019 och ljusblå triangel markerar årligt genomsnitt perioden 2000-2014.

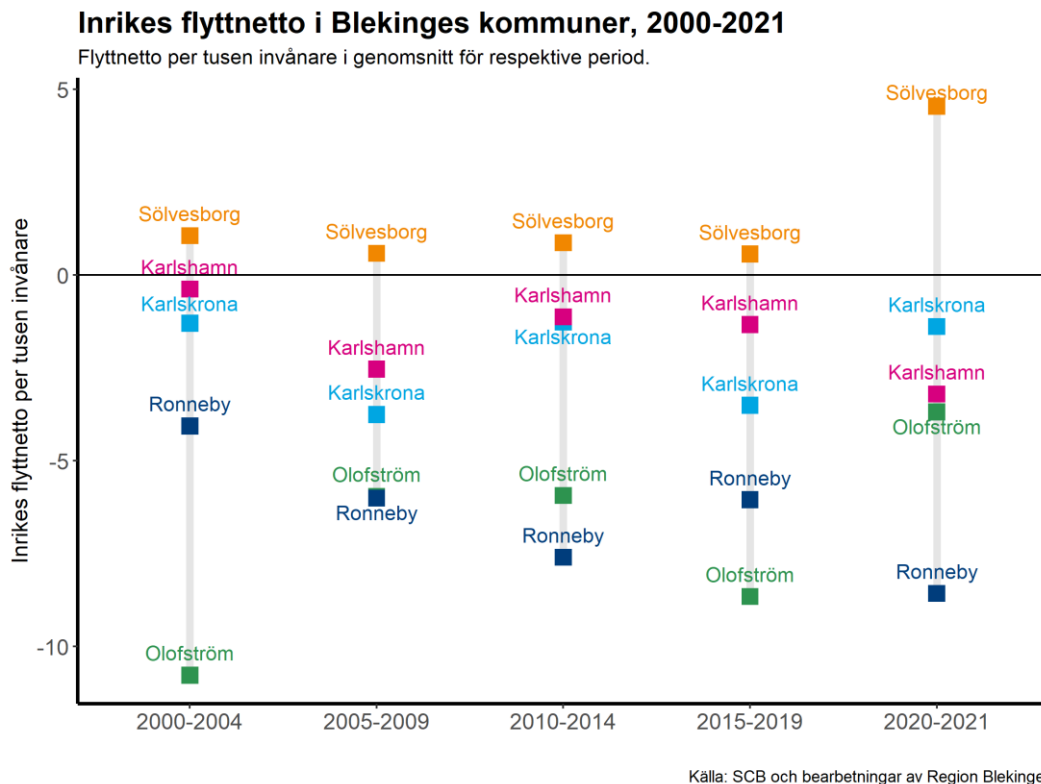
Källa: SCB och bearbetningar av Region Blekinge.

Figur 2. Inrikes flyttnetto i Sveriges regioner.

Fyra av fem kommuner bidrog till länets negativa inrikes flyttnetto under samtliga femårsperioder under 2000-talet som visas i figuren nedan. Endast Sölvesborg har haft ett positivt netto i genomsnitt för respektive femårsperiod och de två pandemiåren. I förhållande till befolkningen finns stora skillnader mellan kommunerna under perioden

2000–2021. I Sölvesborg uppgick flyttnettot till 1,1 nettoinflyttare per tusen invånare under perioden följt av Karlshamn (-1,5 nettoutflyttare per tusen invånare), Karlskrona (-2,4), Ronneby (-6,2) samt Olofström (-7,5). I faktiska tal har flyttnettot varit som mest negativt under 2000-talet i Ronneby och Karlskrona. Under pandemiåren har nettot förbättrats för Sölvesborg, Karlskrona och Olofström.

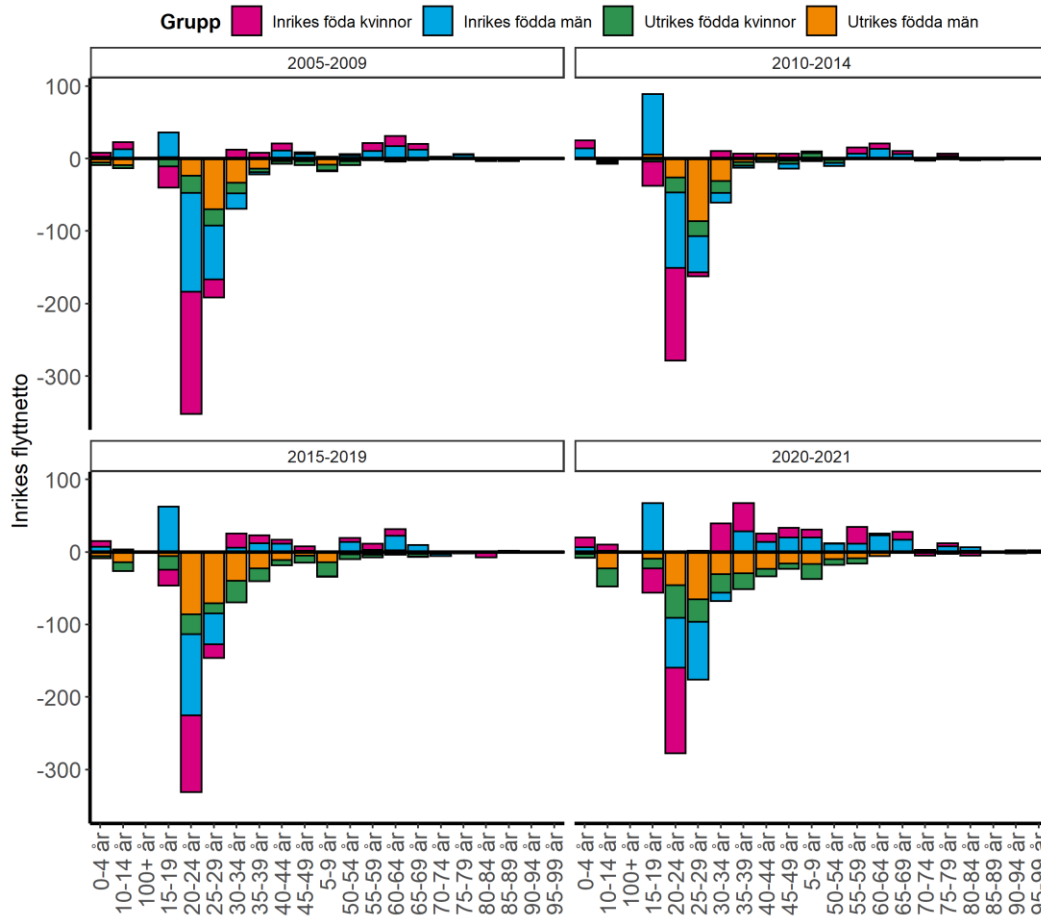

Figur 3. Inrikes flyttnetto i Blekinges kommuner.

Flyttbenägenheten är som störst bland unga vuxna (20–34 år) och därefter avtar antalet flyttare i omfattning. För Blekinge är det i de mest flyttintensiva åldrarna 20–29 år som stora delar av länets negativa inrikes flyttnettot uppstår. För dessa åldersgrupper är nettot negativt för kvinnor och män både inrikes- och utrikes födda. Därefter, i åldersgrupperna 30 år eller äldre, pendlar nettot mellan att vara negativt och positivt. För utrikes födda är nettot fortsatt negativt även för personer över 30 år. Studier visar att det bland nyanlända sker en betydande sekundäromflyttningen inom Sverige från mindre till framför allt större städer, vilket sannolikt delvis kan förklara det negativa nettot. För inrikes födda kvinnor och män vänder nettot till positivt från åldersgruppen 30–39 år, vilket kan tyda på en viss återvändareffekt. Efter 35 års ålder avtar dock flyttintensiteten och effekten av ökad nettoinflyttning bland personer 35 år eller äldre lyckas inte väga upp den relativt sett kraftiga utflyttningen som sker bland unga vuxna. Bland kommunerna är flyttnettot negativt för samtliga i de mest flyttbenägna åldrarna. För Sölvesborg och Olofström är nettot i åldern 30–39 år och för Sölvesborg är nettot också positivt för personer över 45 år. I Karlskrona och Karlshamn varierar nettot mellan negativt och positivt från 35 års ålder men det lyckas inte väga upp för utflyttningen bland unga vuxna.

Inrikes flyttnetto i Blekinges uppdelat på kön och födelseregion

För respektive period används ett genomsnittligt värde, 2005-2021.

Källa: SCB och bearbetningar av Region Blekinge.

Figur 4. Inrikes flyttnetto i Blekinge efter ålder, kön och födelseregion.

Omflyttningarna inom Sverige medför varierande förutsättningar för regionerna att hantera de framtida demografiska utmaningarna. Utflytten av framför allt unga personer ifrån Blekinge bidrar till en hög försörjningskvot. För att utveckla näringslivet och samtidigt klara kompetensförsörjningen behövs en växande arbetskraft och på så sätt är länets boendattraktivitet också centrala för näringslivs- och kompetensförsörjningsfrågorna.

Jämfört med flera andra regioner kan vi inte se någon direkt pandemieffekt i Blekinge när möjligheterna att arbeta och studera på distans öppnades upp. Frågan är dock hur bestående dessa förändringar i flyttningar inom landet kommer vara över tid. Kommer Stockholm och Västra Götaland fortsatt ha en större utflyttning än inflyttning? Och kan mindre regioner som under pandemiåren vänt decennier av att ha varit utflyttningsregioner fortsätta att attrahera nya invånare även framöver eller kommer vi gå tillbaka till de trender som varit rådande under lång tid?

Under pandemin förbättrades nettot i framför allt Sölvesborg och Karlskrona men även i Olofström. För Sölvesborg har kommunens gynnsamma lägeskvaliteter sannolikt bidragit till

en hög boendeattraktivitet där tillgången till distansarbete också ha möjliggjort att bo med något längre restider från de större städerna. En utmaning i sammanhanget är att flera kommuner uppger att det finns en bostadsbrist i kommunen med en stor efterfrågan i centralorterna och längs med kusten. Samtidigt har bostadsbyggandet i Blekinge över tid varit bland de lägsta av regionerna.

Karlskrona har jämfört med närliggande centrumstäder inte ett positivt inrikes flyttnetto. I förhållande till kommunerna i det egna länet har Karlskrona precis som övriga centrumstäder ett positivt netto. Dock är det betydligt lägre för Karlskrona än för exempelvis Kalmar och Växjö som är tydliga regionala motorer. Det geografiska läget kan i sammanhanget begränsa den möjligheten. Från Sölvesborg är restiderna i stort desamma för att förflytta sig till Karlskrona som till västra Skåne och närmaste större stad är Kristianstad. I förhållande till kommunerna utanför det egna länet har Karlskrona och Växjö ett negativt netto (genomsnitt för den senaste femårsperioden) medan det är positivt för Kristianstad och Kalmar.

2.2 Mål - Minskad miljö- och klimatpåverkan

2.2.1 Bakgrund

2015 sattes ett mål om att begränsa den globala temperaturökningen till 2 grader med sikte på 1,5 grader. För kommande generationer är det centralt att begränsa den globala uppvärmningen och för det krävs att utsläppen av växthusgaser minskar. Det långsiktiga klimatmålet innebär att 2045 ska Sverige inte ha några nettoutsläpp av växthusgaser till atmosfären. För att uppnå det behöver utsläppen från svenskt territorium vara minst 85 procent lägre år 2045 jämfört med 1990 års nivå.¹

Mellan 1990–2020 har de klimatpåverkande utsläppen i riket minskat med 35 procent. Under 2020 var utsläppsminskningen dessutom rekordstor och beror i hög grad på händelser relaterat till pandemin. I Blekinge minskade utsläppen under perioden 1990–2020 med 48 procent, vilket i en regional jämförelse är den femte största utsläppsminskningen under perioden. Under samma period ökade befolkningen i riket med 21 procent och med 6 procent i Blekinge. Det innebär att de klimatpåverkande utsläppen per invånare har minskat kraftigt i Sverige från 8,3 ton till 4,5 ton. I Blekinge har utsläppen per invånare mer än halverat från 6,3 ton till 3,1 ton, vilket är en placering runt medianen i jämförelse med övriga regioner och innebär att nedgången per invånare inte har haft en lika god utveckling som de totala territoriella utsläppen.

Totalt står Blekinge för 1,1 procent av rikets klimatpåverkande utsläpp år 2020, vilket är en något lägre andel än år 1990. I förhållande till befolkningsstorleken är utsläppen något lägre än förväntat, givet att 1,5 procent av landets invånare bor i länet. Trots minskade utsläpp behöver mer ske för att det nationella målet ska nås. Blekinges utsläpp har mellan 1990–2020 minskat med i genomsnitt 2,2 procent per år. För att länets ska bidra till att det nationella

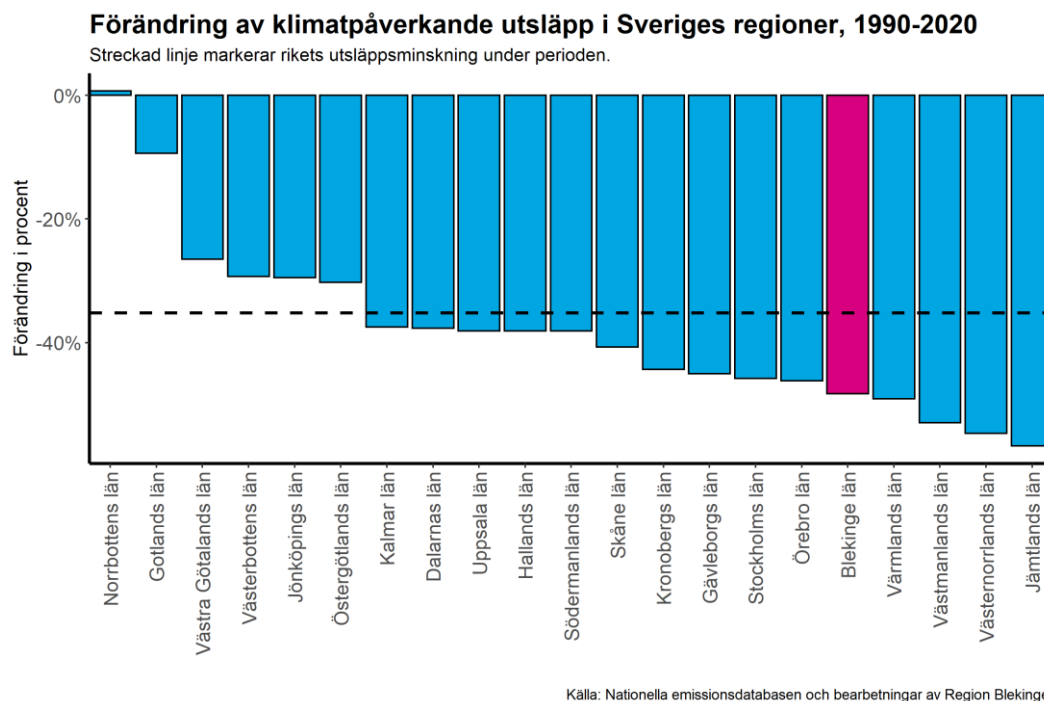
---

¹ Resterande utsläpp kan uppnås genom kompletterande åtgärder bland annat genom lagring av koldioxid av fossilt ursprung. Här avses territoriella utsläpp det vill säga utsläpp som uppstår inom Sveriges gränser och inte den påverkan svensk konsumtion orsakar i andra länder. Källa: Naturvårdsverket (2022). Sveriges klimatmål och klimatpolitiska ramverk. Hämtad från internet:
<https://www.naturvardsverket.se/amnesomraden/klimatomställningen/sveriges-klimatarbete/sveriges-klimatmal-och-klimatpolitiska-ramverk/>

målet nås och därmed ha en utsläppsminskning som motsvarar den för riket behöver minskningstakten uppgå till 5 procent årligen fram till 2045.

Av de samlade utsläppen i Blekinge står transportsektorn för störst andel (43 procent) följt av jordbrukssektorn (23 procent) och tillsammans står dessa två sektorer för två tredjedelar av länets samlade utsläpp. I förhållande till riket är det inom transport- och jordbrukssektorn som länet sticker ut där en betydligt högre andel av utsläppen från dessa två sektorer. I riket står dessa två sektorer för 47 procent av de samlade utsläppen och andelen utsläpp från dessa sektorer i Blekinge är den sjunde högsta i jämförelse med övriga regioner.

Mellan 1990–2020 har det skett en minskning inom alla sektorer i Blekinge med undantag för produktanvändning. Av de sektorer som stod för en stor andel av utsläppen 1990 har minskningen varit kraftig inom industri, egen uppvärmning av bostäder och lokaler och avfall. Även inom jordbruk- och transportsektorn har utsläppen minskat men i betydligt lägre takt vilket innebär att deras andel av de totala utsläppen i länet har ökat över tid.

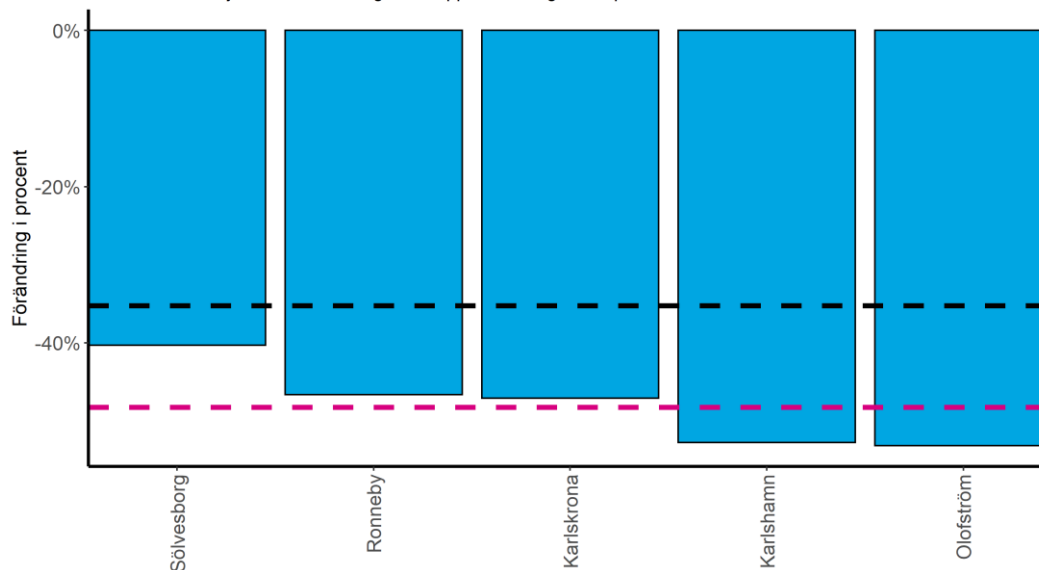

Figur 5. Klimatpåverkande territoriella utsläpp i Sveriges regioner.

Mellan länets kommuner finns variationer både i bidrag till länets samlade utsläpp och vilka sektorer som står för utsläppen. I faktiska tal står Karlskrona för störst andel (35 procent) av de samlade utsläppen i länet och i Olofström är de andelen lägst (8 procent). I förhållande till befolkningen är utsläppen som högst i Karlshamn (8,8 ton per invånare) och som lägst i Olofström (1,3 ton per invånare). Bland kommunerna hade alla en större utsläppsminskning än i riket mellan 1990–2020 och endast i Karlshamn ligger utsläppen per invånare över riksgenomsnittet. Transportsektorn står för den största delen av de samlade utsläppen i alla länets kommuner och med undantag för Karlshamn står jordbrukssektorn för näst störst andel i alla kommuner.

Förändring av klimatpåverkande utsläpp i Blekinges kommuner, 1990-2020

Svart streckad linje markerar rikets utsläppsminskning under perioden.
Rosa streckad linje markerar Blekinges utsläppsminskning under perioden.

Källa: Nationella emissionsdatabasen och bearbetningar av Region Blekinge.

Figur 6. Klimatpåverkande territoriella utsläpp i Blekinges kommuner.

2.2.2 Måluppföljning

Indikator – Regionala miljö kvalitetsmålen

Blekinge står liksom övriga världen inför stora utmaningar inom miljö- och klimatområdet. För att utveckla en hållbar region kan vi inte förbruka jordens resurser i nuvarande takt, vilket gör minskad miljö- och klimatpåverkan centralt. Det handlar om att tillgodose våra behov idag och samtidigt skapa förutsättningar för utveckling och god livsmiljö i framtiden. För att Blekinge ska bli en hållbar attraktiv region med god livsmiljö krävs stora förflyttningar inom miljö- och klimatområdet.

Sveriges miljömål är det nationella genomförandet av den ekologiska dimensionen av de globala hållbarhetsmålen i Agenda 2030. Miljömålen består av ett generationsmål och 16 nationella miljö kvalitetsmål. Generationsmålet innebär att till nästa generation lämna över ett samhälle där de stora miljöutmaningarna är lösta. Miljö kvalitetsmålen beskriver det tillstånd i miljön som ska uppnås för att vi ska nå generationsmålet.

De 16 nationella miljö kvalitetsmålen gäller även för Blekinge med undantag för målet Storslagen fjällmiljö. Länsstyrelsen i Blekinge gör en årlig uppföljning av målen som innehåller regionala bedömningar. I uppföljningen beskrivs tillståndet i miljön och om det sker tillräckligt för att nå målen till 2030. Bedömningen för om målen för miljön nås sammanfattas med ja, nära eller nej. Även utvecklingen i miljön för respektive mål bedöms - positiv, neutral, negativ eller oklar.

Bedömningen är att inget av miljömålen som mäts på regional nivå – 12 av 16 mål - kommer att nås i Blekinge fram till 2030, vilket illustreras i tabellen. Det är bekymmersamt att trenden dessutom bedöms vara neutral eller negativ för de flesta målen, vilket innebär att även om många åtgärder görs går utvecklingen i flera fall antingen åt fel håll eller för långsamt. Endast för ett mål – frisk luft - är bedömningen att länet är nära att nå målet till 2030 och för samma mål är dessutom trenden positiv, vilket innebär att det möjligt för länet att nå målet.

Endast i tre regioner görs bedömningen att ett av målen kommer att nås till 2030. Däremot varierar det mellan regionerna i hur många mål som bedöms vara nära att nås till 2030. I riket bedöms utvecklingstrenden för miljötillståndet. Utvecklingen för två av målen bedöms vara positiv, neutral för nio mål och för fem mål bedöms trenden vara negativ. Dessvärre finns inte miljö kvalitetsuppföljningen nedbruten på kommunnivå.

Miljömål	Målbedömning	Miljötillstånd (trend)
Begränsad klimatpåverkan	<i>Ingen regional bedömning</i>	<i>Ingen regional bedömning</i>
Frisk luft	Nära 	positiv
Bara naturlig försurning	Nej 	Neutral
Giftfri miljö	Nej 	Oklar
Skyddande ozonskikt	<i>Ingen regional bedömning</i>	<i>Ingen regional bedömning</i>
Säkerstrålmiljö	<i>Ingen regional bedömning</i>	<i>Ingen regional bedömning</i>
Ingen övergödning	Nej 	Neutral
Levande sjöar och vattendrag	Nej 	Neutral
Grundvatten av god kvalitet	Nej 	Neutral
Hav i balans samt levande kust och skärgård	Nej 	Negativ
Myllrande våtmarker	Nej 	Neutral
Levande skogar	Nej 	Neutral
Ett rikt odlingslandskap	Nej 	Negativ
Storslagen fjällmö	<i>Målet bedöms inte i Blekinge</i>	<i>Målet bedöms inte i Blekinge</i>
God bebyggd miljö	Nej 	Neutral
Ett rikt växt- och djurliv	Nej 	Negativ

Tabell 1. Regionala bedömningar och trender för miljömålen i Blekinge. Källa: Länsstyrelsen Blekinge.

Miljö- och klimatområdet påverkar och påverkas av många delar av samhällsutvecklingen. Utvecklingen inom flera områden behöver genomsyras av miljö- och klimatfrågorna och för att nå målen behövs flera olika åtgärder och insatser. Inom samhällsplaneringen är en långsiktig och ändamålsenlig markanvändning med hänsyn till den biologiska mångfalden och det framtida utvecklingsbehovet en viktig del i den hållbara attraktiva utvecklingen. Genom att stärka den biologiska mångfalden och värna ekosystemtjänster kan motståndskraft mot klimatförändringar och annan klimatpåverkan skapas. De klimatpåverkande utsläppen kommer främst från transportsektorn och kan minska genom ökade hållbara energieffektiva transporter. Blekinges litenhet med korta geografiska avstånd och förhållandevis höga befolkningstäthet medför goda förutsättningar för omställning och ökad minskningstakt av utsläppen i länet och därmed bidra till att nå de nationella målen.

Näringslivet och offentlig sektor i Blekinge behöver öka takten i den gröna omställningen för att stärka sin konkurrenskraft och möta en ökad efterfrågan på nya tjänster och produkter. Det kräver en öppen attityd för nya innovationer och företagsidéer som kan bidra till lösningar på stora samhällsutmaningar. Ett aktivt arbete med grön omställning kan öka förmågan att attrahera kompetens och på så sätt stärka konkurrenskraften. Därtill är ett välfungerande energisystem en förutsättning för grön omställning.

2.3 Mål - God, jämlik och jämställd hälsa

2.3.1 Bakgrund

Vår hälsa beror på en mängd olika faktorer och är resultatet av ett komplext samspel mellan individ, miljö och samhälle. Vår hälsa påverkas av genetiska, sociala och ekonomiska faktorer liksom våra levnadsvanor. I ett internationellt perspektiv har svenskarna en god folkhälsa. Medellivslängden fortsätter att öka och en allt större andel skattar sin egen hälsa som god. Men folkhälsans utveckling varierar mellan regioner och grupper i samhället.

I Blekinge uppgår medellivslängden för män till 80,7 år och för kvinnor till 84 år, vilket i båda fallen är under medianen och riksgenomsnittet. I samtliga svenska regioner är den lägre för män än för kvinnor. Över tid har dock männens livslängd ökat mer än kvinnors, vilket inneburit att skillnaden mellan könen har minskat. Bland kommunerna i länet är medellivslängden högst i Olofström och lägst i Karlshamn. Med undantag för männen i Olofström är medellivslängden lägre än i riket för båda könen i samtliga länets kommuner.²

Det finns ett starkt samband mellan utbildningsnivå och hälsa. För högutbildade 30-åringar i Sverige uppgår den förväntade återstående livslängden till 55,9 år, vilket är 6,2 år fler än den förväntade återstående livslängden för förgymnasialt utbildade personer. I Blekinge uppgår skillnaden i förväntad återstående livslängd till 5 år mellan utbildningsgrupperna.

Ett annat sätt att få en uppfattning om hur befolkningen mår är genom att studera ohälsan med hjälp av ohälsotalet³. Det mäter antalet frånvarodagar som ersätt av sjukförsäkringen. Ohälsotalet har över tid minskat och uppgick 2020 till 24,2 dagar i Blekinge, vilket är 1,3 dagar fler än riksgenomsnittet och det nionde lägsta av regionerna. De regionala skillnaderna är betydande och i Stockholm är det genomsnittliga antalet ohälsodagar 11 färre än i Kalmar, där talet är som högst. Inom Blekinge är ohälsotalet högst i Olofström och lägst i Karlskrona. Könsskillnaden är stor där kvinnor har betydligt fler ohälsodagar än män. I Blekinge uppgår differensen till över tio dagar om året och i riket till 9,3 dagar om året. Ohälsotalet är också betydligt lägre för personer med eftergymnasial utbildning jämfört med personer med förgymnasial utbildning.

Den psykiska hälsan en central del av människors välbefinnande och räknas som ett av de stora folkhälsoproblemen i Sverige. Psykisk ohälsa är också ett växande hälsoproblem där besvär som oro, ångest och stress ökar bland befolkningen. Psykisk ohälsa är dock ett svårdefinierat begrepp och det finns svårigheter i att mäta befolkningens psykiska hälsa. Ett tillvägagångssätt är att använda självskattade mått från den nationella folkhälsoenkäten *Hälsa på lika villkor*. Andelen av befolkningen mellan 16–84 år i Sverige som uppger ett gott eller mycket gott psykiskt välbefinnande uppgår till 86 procent och andelen var något högre bland kvinnor än män, ökade med åldern och var högre bland de med eftergymnasial utbildning. I Blekinge var andelen av befolkningen som uppger ett gott eller mycket gott psykiskt välbefinnande något högre än i riket och andelen var högre bland kvinnor än män.

---

² Medellivslängden i mindre kommuner ska tolkas med viss försiktighet.

³ Ohälsotalet mäter hur många dagar som Försäkringskassan betalar ut ersättning för från sjukförsäkringen. I ohälsotalets täljare ingår sjukpenning, arbetsskadesjukpenning, rehabiliteringspenning, sjukersättning och aktivitetsersättning. Alla dagar är omräknade till nettodagar och nämnaren består av befolkningen 20–64 år. Måttet beskriver det genomsnittliga antalet dagar per person som betalas ut från Försäkringskassan.

Levnadsvanor är påverkbara och hälsosamma levnadsvanor ökar förutsättningarna för en god hälsa och spelar roll för hur vi mår både fysiskt och psykiskt. Hjärt- och kärlsjukdomar, cancer och typ 2-diabetes är exempel på sjukdomar som påverkas av våra levnadsvanor. Det finns skillnader i våra levnadsvanor mellan kön, ålder och utbildningsnivå.

Över tid har det skett en successiv ökning av andelen i befolkningen med övervikt eller fetma. En tredjedel av befolkningen i länet uppger i den nationella folkhälsoenkäten *Hälsa på lika villkor* från 2021 att de rör på sig för lite och färre än tio procent äter tillräckligt med frukt och grönt varje dag. Tobaksrökning är stor riskfaktor och andelen dagliga rökare har minskat kraftigt över tid. Även andelen av befolkningen med riskfyllda alkoholvanor har minskat något jämfört med tidigare.

2.3.2 Måluppföljning

Indikator – Självskattad hälsa

En befolkning med god hälsa och att de som bor och arbetar i Blekinge mår bra är en förutsättning för en hållbar regional utveckling. En god hälsa hos invånarna är viktigt för en hög livskvalitet och möjliggör för individer att göra det de önskar. Det är samtidigt en förutsättning för att minska skillnader och få fler människor i arbete. Vår hälsa beror på en mängd olika faktorer och är ett resultat av ett samspel mellan individ, miljö och samhälle.

Den självskattade hälsan är ett mått på hur befolkningen uppfattar sin egen hälsa. Studier har visat att det finns samband mellan hur människor skattar sin egen hälsa och framtida sjuklighet och dödlighet. Därtill finns det samband mellan den självskattade hälsan och levnadsvanor. Det gör måttet relevant och indikerar på ett övergripande sätt utvecklingen av folkhälsan för olika grupper över tid.

Den självskattade hälsan mäts med hjälp av enkätsvar från den nationella folkhälsoenkäten *Hälsa på lika villkor* som är en folkhälsoundersökning som Folkhälsomyndigheten genomför vartannat år. Självrapporteringen mäts på en femgradig skala och hur stor andel som svarat ”bra” eller ”mycket bra” på frågan ”Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?”. För att få ett tillräckligt stort dataunderlag på regional nivå presenteras ett flerårsmedelvärde på fyra år.

I ett internationellt perspektiv är den svenska hälsan god även om skillnader mellan länder i studier över den självskattade hälsan ska tolkas med viss försiktighet. Av den vuxna befolkningen (16–84 år) i Blekinge uppgav 69,5 procent en bra eller mycket bra hälsa. Den självskattade hälsan i Blekinge är lägre än i riket och länets invånare skattar sin hälsa bland de lägsta i landet. Högst andel med en god självskattad hälsa har Stockholm, Halland och Jönköping och lägst andel med god hälsa uppgav Gotland, Norrbotten och Jämtland. Över tid har den självskattade hälsan haft en positiv utveckling och andelen av den vuxna befolkningen som uppger en god hälsa har ökat med 5,2 procentenheter i Blekinge, vilket var högre än i riket och den femte högsta ökningen av alla regioner.

I samtliga kommuner är den självskattade hälsan – andel av den vuxna befolkningen som uppger en bra eller mycket bra hälsa - lägre än i riket. Högst är den i Karlskrona (72,7 procent) och lägst i Olofström (65 procent). Den självskattade hälsan har också utvecklats

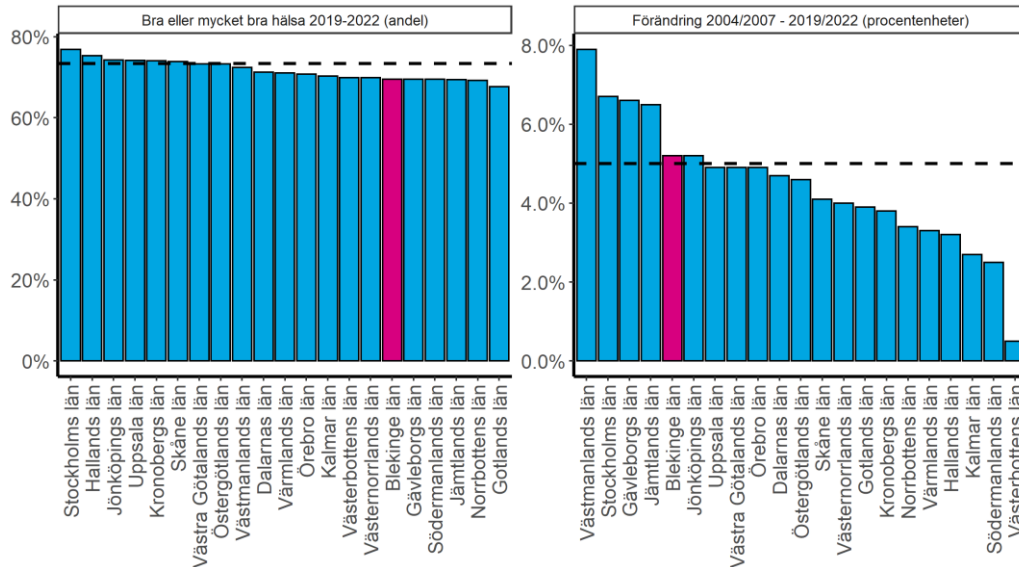

positivt i alla länets kommuner och den största ökningen i procentenheter har Karlskrona haft följt av Karlshamn och Sölvesborg. Gemensamt för dessa tre kommuner är att ökningen av andelen i befolkningen med bra hälsa överstiger både läns- och riksgenomsnittet.

Självskattad hälsa i Sveriges regioner, 2004-2022

Streckad linje markerar riket.

Avser flerårsmedelvärde om fyra år och förändringen med startperiod 2004-2007.

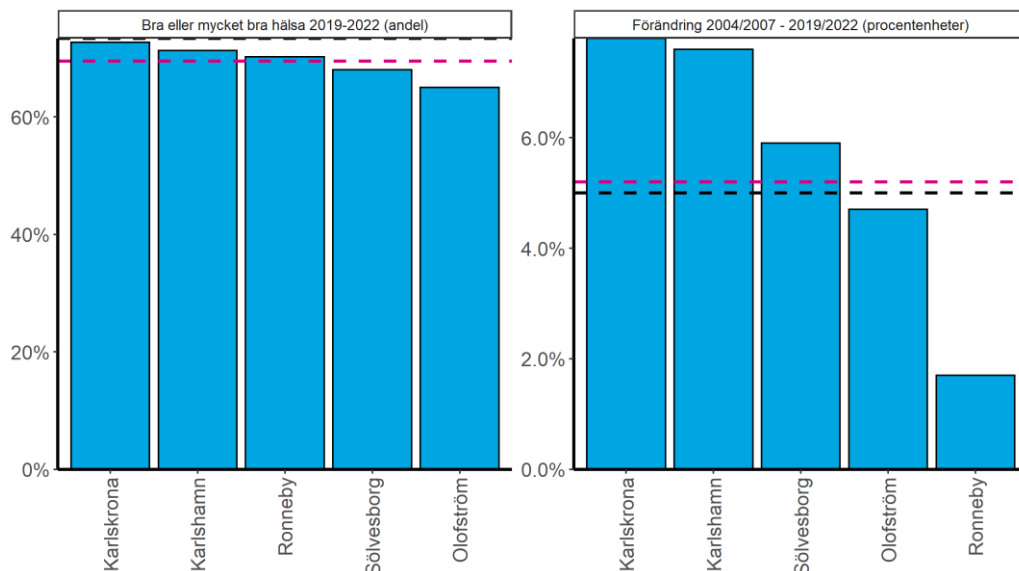
Källa: Folkhälsomyndigheten och bearbetningar av Region Blekinge.

Figur 7. Självskattad hälsa i Sveriges regioner.

Självskattad hälsa i Blekinges kommuner, 2004-2022

Svart streckad linje markerar riket och rosa streckad linje markerar Blekinge.

Avser flerårsmedelvärde.

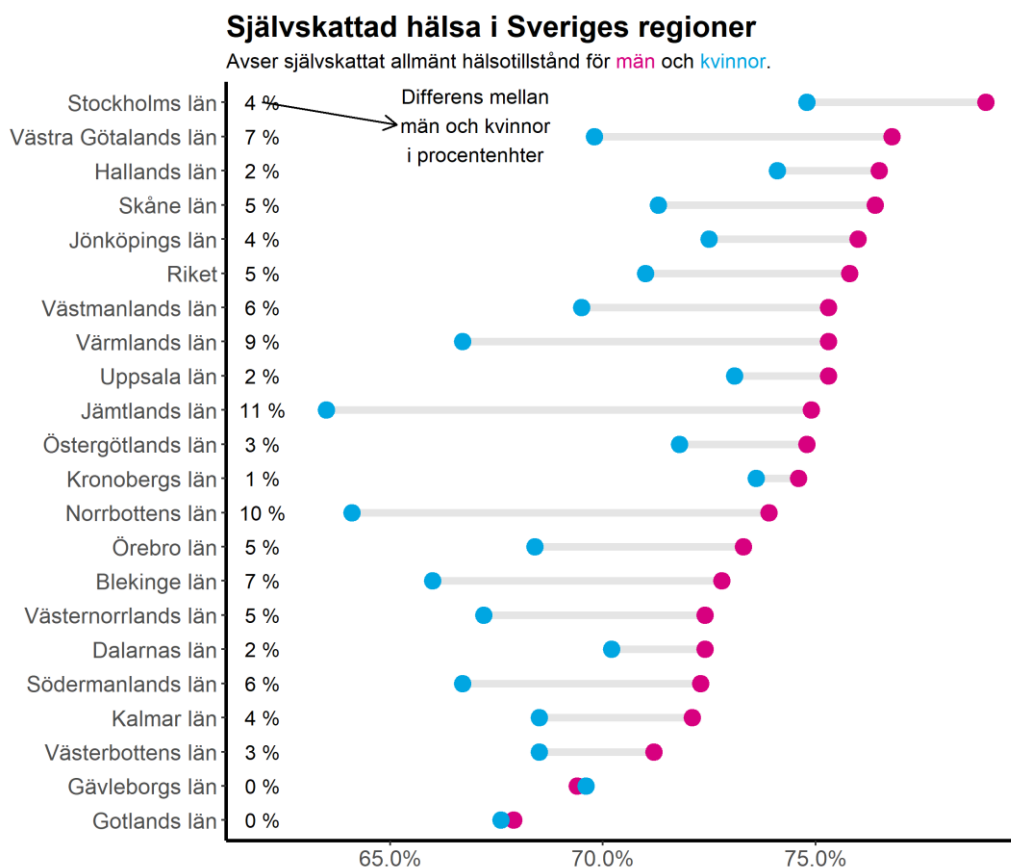
Källa: Folkhälsomyndigheten och bearbetningar av Region Blekinge.

Figur 8. Självskattad hälsa i Blekinges kommuner.

Yngre vuxna (16–44 år) uppger i högre grad en god hälsa än äldre vuxna (45–84) båda för män och kvinnor. På regional nivå är statistik tillgången för olika åldersgrupper begränsad. Däremot i den senaste undersökningen av *Hälsa på lika villkor* som Blekinge deltog med ett utökad urval är från 2021 och i den framträder liknande mönster som i riket. Den självskattade hälsan är något högre för den yngsta åldersgruppen 16–29 år för åldersgruppen 30–44 år och skillnaden växer sedan för de äldre åldersgrupperna.

I riket är den självskattade hälsan högre för män än för kvinnor i samtliga åldersgrupper och även när hänsyn tas till födelseland och utbildningsnivå är skillnaden statistiskt säkerställd. I alla regioner med undantag för Gävleborg är den självskattade högre för män än för kvinnor. I Blekinge uppgår könsdifferensen till 7 procentenheter, vilket är en större differens än riksgenomsnittet (5 procentenheter).

Inom Blekinge finns också geografiska skillnader i hur män och kvinnor upplever den allmänna hälsan. I Olofström är andelen med god hälsa högre bland kvinnor än män medan i resterande kommuner är förhållandet det omvända. Högst respektive lägst andel med bra hälsa bland både kvinnor och män har Karlskrona (71,6 procent för kvinnor respektive 73,7 procent för män) och Olofström (66 procent för kvinnor respektive 63,9 procent för män). Könsdifferens är störst i Ronneby och Karlskrona trots att den självskattade hälsan bland kvinnor är som högst i Karlskrona.

Källa: Folkhälsomyndigheten och bearbetningar av Region Blekinge. Avser fyraårsmedelvärde 2019-2022.

Figur 9. Självskattad hälsa i Sveriges regioner efter kön.

Även om folkhälsan generellt sett är god och har utvecklats positivt för Sveriges befolkning som helhet så är det skillnader mellan olika socioekonomiska grupper i samhället. Det handlar om både den självskattade hälsan och övriga mått som lyfts i bakgrundsavsnittet. Det innebär att hälsan i Blekinge och i Sverige varken är jämställd eller jämlik.

Som beskrivits tidigare i avsnittet påverkas den enskilda individens hälsa av en mängd olika faktorer. Skillnader i socioekonomiska förhållanden och den sociala positionen kan till stor del förklara den ojämlika hälsan. Utbildning är en central faktor när socioekonomiska skillnader studeras och inte minst utifrån ett hälsoperspektiv. Den självskattade hälsan är betydligt lägre för personer med förgymnasial utbildning och skillnaderna består även när hänsyn tas till ålder, kön och födelseort. Likt ovan finns det begränsningar i datatillgången på regional nivå men i *Folkhälsorapport Blekinge 2021* framgår det att den självskattade hälsan är högre i länet bland personer med eftergymnasial utbildning än övriga utbildningsgrupper. Skillnaden jämfört med gruppen förgymnasialt utbildade uppgick till 11,9 procentenheter för kvinnor och 12,4 procentenheter för män. Utbildningen är således centralt bland och hänger även samman med möjligheter till arbete och kopplingen till arbetsmarknaden. Blekingebor med en högre disponibel inkomst rapporterar också i högre utsträckning en god hälsa jämfört med personer med lägre disponibel inkomst.

3 I Blekinge utvecklar vi ett expansivt näringsliv med god kompetensförsörjning

Strategins andra strategiska område handlar dels om att utveckla ett expansivt näringsliv, dels om att utveckla god kompetensförsörjning för att fler personer ska leva, arbeta och utvecklas i Blekinge. Området delas in i två utvecklingsområden – god kompetensförsörjning och växande näringsliv.

3.1 Mål - Fler Blekingebor i arbete

3.1.1 Bakgrund

Regionernas kompetensförsörjning har i takt med arbetsmarknadens strukturomvandling blivit en alltmer avgörande faktor för en fortsatt god konkurrenskraft. För en god kompetensförsörjning i Blekinge är det en förutsättning att det finns människor som kan möta efterfrågan på arbetskraft från arbetsgivare. Länets svaga befolkningstillväxt och det faktum att stora delar av länets negativa inrikes flyttnetto uppstår bland unga vuxna har resulterat i en lägre andel av befolkningen i arbetsför ålder. Det innebär framtida finansieringsutmaningar och svårigheter för arbetsgivare att klara framtidens kompetensförsörjning. Dels för att hantera ett större omsorgsbehov inom offentlig sektor, dels för att företag ska kunna växa.

Mellan 2000–2021 har antalet personer i arbetsför ålder (20–64 år) minskat i Blekinge med 2 procent medan rikets tillväxt har varit 13 procent. En stor del av tillväxten har skett i storstadsregionerna, vilket har inneburit en kraftig befolkningskoncentration. Men även i Blekinge har det skett stora förändringar i befolkningssammansättningen. Stora kullar 40-talister har lämnat arbetsför ålder, vilket bidragit till att inrikes födda män och kvinnor i arbetsför ålder har minskat. Samtidigt har antalet utrikes födda i arbetsför ålder växt kraftigt. Det har inneburit att utrikes födda står för allt större andel av den arbetsföra befolkningen, men tillväxten i gruppen kan inte fullt ut kompensera för det stora antalet inrikes födda som under samma period lämnat arbetsför ålder.

För Blekinge, med färre personer i arbetsför ålder, är det centralt att en så stor andel av befolkningen som möjligt ingår i arbetskraften. I Blekinge har arbetskraftstillväxten varit god men något lägre än i riket den senaste femtonårsperioden. Dock är andelen av befolkningen i arbetsför ålder som ingår i arbetskraften högre i länet än riksgenomsnittet. På sikt är fler personer i arbetsför ålder en förutsättning för en hållbar utveckling och ett växande näringsliv. Men det är viktigt att i hög grad nyttja den potential och de kompetenser som finns tillgänglig i regionen och främja ett högt arbetskraftsdeltagande. Det kan dämpa de negativa effekterna av ett vikande befolkningsunderlag.

För en långsiktig etablering på arbetsmarknaden är en gymnasial utbildning i hög grad en grundförutsättning. Men högre utbildning i sig leder inte till jobb utan vad man väljer att studera har också betydelse. Ur ett regionalt perspektiv är det dock positivt med en hög utbildningsnivå bland befolkningen. Det underlättar omställning samtidigt som det finns positiva samband med hälsovariabler. Över tid har utbildningsnivån ökat kraftigt i takt med en utbyggd högskola och att fler väljer att studera längre, en arbetsmarknad som ställer högre krav på arbetskraften och att många med generellt lägre utbildning har lämnat arbetskraften.

Trots ett högt arbetskraftsdeltagande och fler Blekingebor med en avslutad gymnasieutbildning finns det stora utmaningar inom kompetensförsörjningsområdet. Arbetsgivare uppger i undersökningar att de har svårt att rekrytera efterfrågad kompetens. Det tycks som att efterfrågeökningen på kompetens har varit större än vad utbudet av arbetskraft har ökat. Samtidigt som arbetsgivare har svårt att rekrytera och det råder hög efterfrågan på arbetskraft är arbetslösheten i länet den femte högsta i landet. Situationen på arbetsmarknaden är komplex med både hög efterfrågan på arbetskraft och arbetslöshet. En förklaring är en försämrad matchning där de kompetenser som de arbetslösa besitter inte i full utsträckning motsvarar arbetsgivarnas efterfrågan på kompetenser.

En förklaring till matchningsproblematiken på arbetsmarknaden är att tre fjärdedelar av de som är inskrivna som arbetslösa vid Arbetsförmedlingen tillhör gruppen arbetslösa med svag konkurrensförmåga. Det omfattar personer utan gymnasieutbildning, personer som är utomeuropeiskt födda, personer som är 55 år eller äldre och personer med funktionsnedsättning som medför nedsatt arbetsförmåga. År 2008 tillhörde hälften av de inskrivna arbetslösa denna grupp. Samtidigt är arbetslöshetsnivån för inrikes födda och personer med eftergymnasial utbildning låg. Det indikerar att utbildning är centralt för att etablera sig på arbetsmarknaden och att trösklarna till arbetsmarknaden annars är höga, men också att bland annat språkkunskaper är viktigt. Positivt är att från sommaren 2020 och inledningen av pandemin då arbetslöshetsnivån kulminerade både i riket och i Blekinge har arbetslöshetsnivån minskat kraftigt i länet och närmar sig nivåerna före finanskrisen.

3.1.2 Måluppföljning

Indikator – sysselsättningsgrad

För att utveckla Blekinge till en plats för fler att leva, arbeta och utvecklas behöver länet ett konkurrenskraftigt näringsliv med en god kompetensförsörjning för både privat och offentlig sektor. Regionens främsta resurs är människor och genom att skapa förutsättningarna för människor att utvecklas i Blekinge kan matchningen stärkas och tillväxten öka.

Sysselsättningsgraden mäter hur stor andel av befolkningen i arbetsför ålder (20–64 år) som bor i Blekinge och som har ett arbete, oavsett var de arbetar. Måttet är ett av de vanligaste när man studerar arbetsmarknaden och indikerar balansen mellan befolknings- och jobbtillväxten i länet. Måttet är relevant eftersom det inte endast relaterar till arbetskraften likt arbetslöshetsstatistiken utan fångar aktivitetsgraden för hela befolkningen i arbetsför ålder. Det anger hur många som arbetar och hur många som står utanför arbetsmarknaden. Däremot säger måttet väldigt lite om hur mycket de sysselsatta faktiskt arbetar.

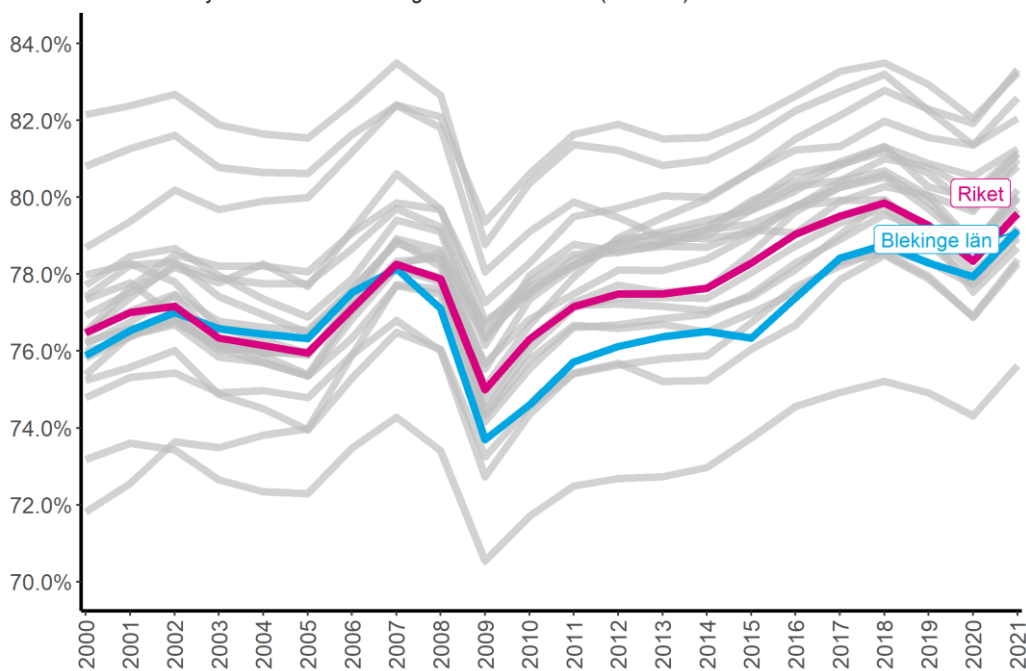
En ökad sysselsättningsgrad behöver inte bero på att antalet sysselsatta ökar utan det kan även bero på att antalet boende i regionen i arbetsför ålder minskar. En ökad sysselsättningsgrad behöver alltså inte betyda att skatteintäkterna i regionen ökar. Det kan även vara en kombination där antalet sysselsatta växer i snabbare takt än befolkningen. På så sätt balanserar det övriga befolknings- och sysselsättningsmål och om arbetsmarknaden taktar med befolkningsutvecklingen. Måttet ger också en indikation på matchningsläget på den regionala arbetsmarknaden och den socioekonomiska situationen i regionen.

En hög sysselsättningsgrad - att en så stor andel som möjligt av befolkningen befinner sig i arbete - är centralt både ur ett samhälls- och ett individperspektiv. Men en viss del av befolkningen kommer i olika skeenden av livet inte vara i sysselsättning och stå till arbetsmarknadens förfogande av olika anledningar. En del av befolkningen i arbetsför ålder kommer vara föräldralediga, studera eller sjukskrivna.

I Blekinge uppgår sysselsättningsgraden till 79,1 procent, vilket är den 15 högsta nivån i landet och 0,4 procentenheter lägre än riksgenomsnittet. Högst är sysselsättningsgraden i Jämtland, Halland samt Jönköping och lägst är den i Skåne, Södermanland och Värmland. I Blekinge var sysselsättningsgraden fram till finanskrisen i paritet med riksgenomsnittet men krisen kom att påverka regionen kraftigt och därefter ända fram till pandemin (2020) har differensen varit över en procentenhet, vilket framgår av figuren nedan.⁴ Under pandemiåren har arbetsmarknaden utvecklats förhållandevis starkt i Blekinge även om sysselsättningsgraden i länet sjönk under 2020. En god utvecklingen på arbetsmarknaden sedan i mitten av 2020 har inneburit att arbetslöshetsnivån för första gången närmar sig nivåerna som rådde före finanskrisen. Sett till hela perioden (2000–2021) har utvecklingen av sysselsättningsgraden i länet varit i nivå med utvecklingen i riket som helhet.

Sysselsättningsgrad i Sveriges regioner, 2000-2021

Avser andel sysselsatta av befolkningen i arbetsför ålder (20-64 år)

Källa: SCB och bearbetningar av Region Blekinge.

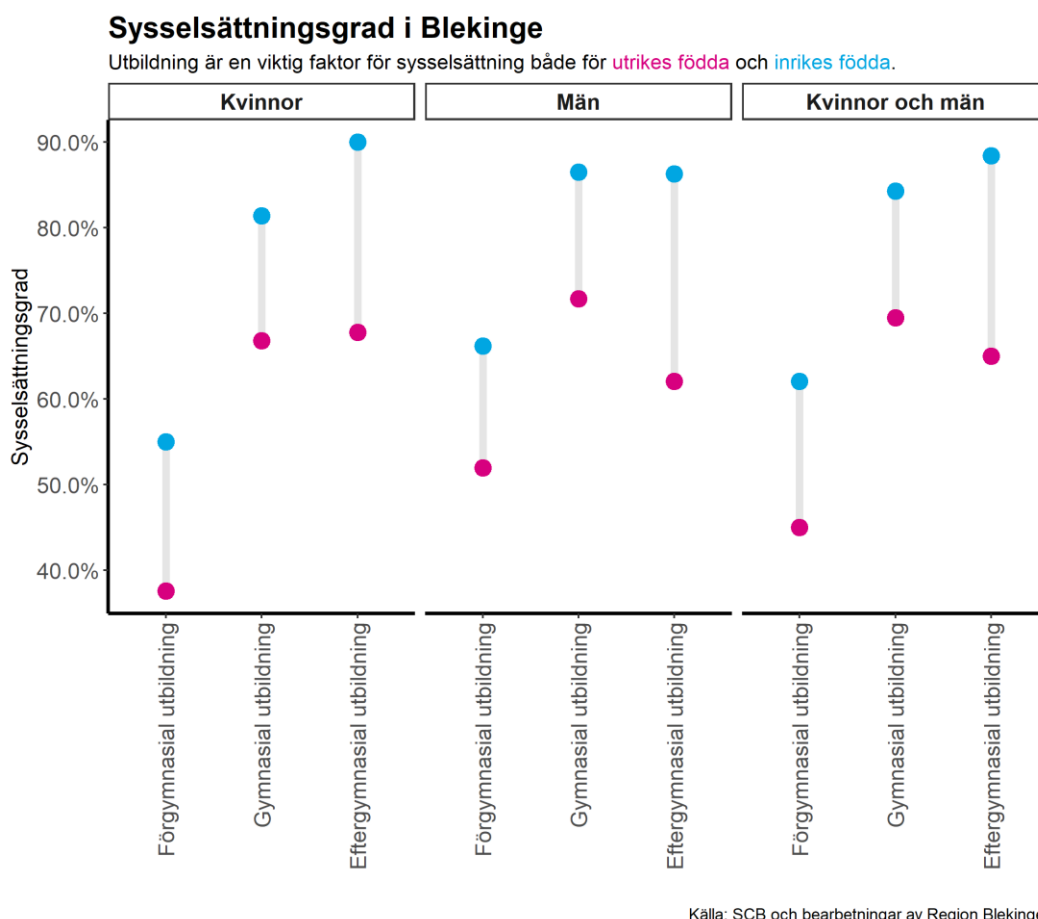
Figur 10. Sysselsättningsgrad i Sveriges regioner.

Inom Blekinge finns det stora variationer mellan olika grupper i sysselsättningsgrad. För männen i Blekinge uppgår sysselsättningsgraden till 79,7 procent och för kvinnorna till 78,6 procent. I jämförelse med riksgenomsnittet är nivån något lägre för män medan för kvinnor

⁴ Från 2019 används en ny källa och metod av SCB i framtagandet av förvärvsarbetande, vilket medför ett tidsseriebrott. För att presentera utvecklingen över tid har vi nivåjusterat tidserien.

är den på samma nivå. I samtliga regioner är sysselsättningsgraden högre för män än för kvinnor men i Blekinge är skillnaden mellan könen relativt liten. Sysselsättningskillnaderna är desto större mellan inrikes- och utrikes födda. För utrikes födda uppgår sysselsättningsgraden i Blekinge till 60,4 procent, vilket är 23,4 procentenheter lägre än för inrikes födda och differensen är den största i landet. I sammanhanget är det positivt att sysselsättningsgraden ökat bland utrikes födda relativt kraftigt under den senaste femårsperioden, vilket bidragit till att gapet minskat. Sysselsättningsgraden är som lägst för utrikes födda kvinnor både i Blekinge och i riket som helhet.

För kvinnor och män samt inrikes och utrikes födda är utbildning en central faktor för sysselsättning och en stor skiljelinje på arbetsmarknaden är en slutförd gymnasial utbildning. För personer som saknar en gymnasieutbildning är det svårt att etablera sig på arbetsmarknaden när allt högre krav ställs på arbetskraften och det finns stora sysselsättningskillnader för utbildningsgrupper. För personer med förgymnasial utbildning uppgick sysselsättningsgraden 2021 till 55,5 procent. För gymnasieutbildade personer till 82,3 procent och eftergymnasialt utbildade personer till 83,9 procent.

Figur 11. Sysselsättningsgrad i Blekinge efter kön, födelseregion och utbildning.

Sysselsättningsgraden varierar även relativt kraftigt mellan länets kommuner. Högst är sysselsättningsgraden i Sölvesborg (81,7 procent) följt av Karlskrona (79,6) och lägst är den i Olofström (77 procent). Bland kommunerna har Sölvesborg och Karlskrona en

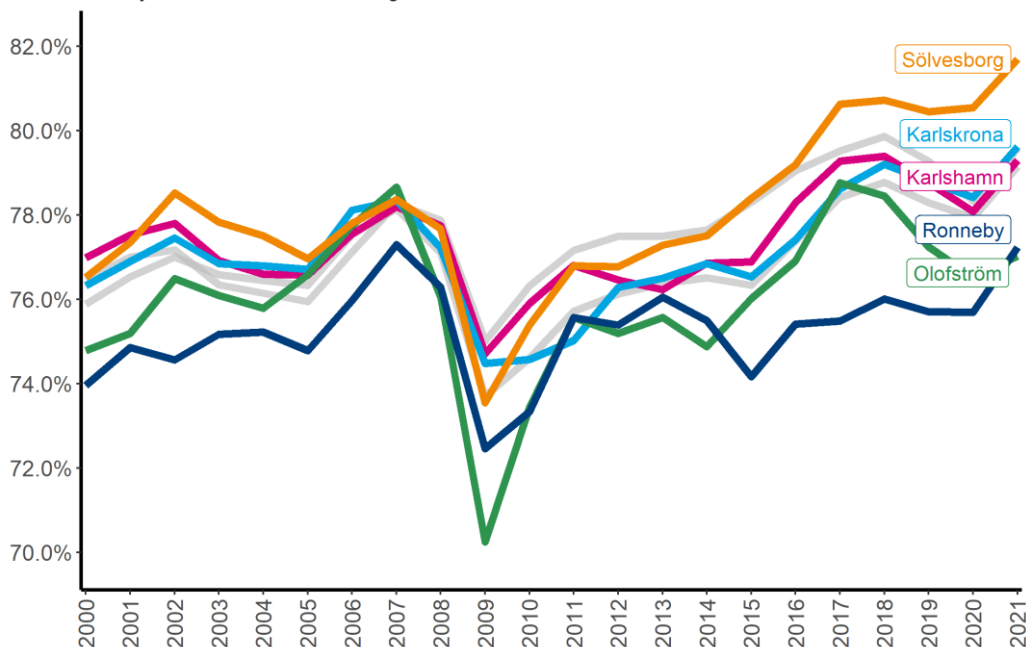

sysselsättningsgrad som är över riksgenomsnittet och det är också Sölvesborg som under 2000-talet har haft en särskilt god utveckling.

Skillnaden mellan könen är som störst i Olofström (3,5 procent) och som minst i Karlskrona där sysselsättningen för kvinnor överstiger männens (1,1 procentenhet). För Karlskrona och Sölvesborg är könsskillnaderna lägre än i riket medan i övriga kommuner är skillnaderna större. I samtliga kommuner med undantag för Sölvesborg är sysselsättningsgraden för män lägre än i riket och för kvinnor är den högre även för Karlskrona. De stora skillnaderna i sysselsättningsgrad mellan inrikes- och utrikes födda varierar också mellan kommunerna i länet. För inrikes födda är differensen mellan kommunerna förhållandevis små (2,6 procentenheter), men för utrikes födda är skillnaderna desto större (13,3 procentenheter). För Sölvesborg uppgår skillnaden mellan inrikes och utrikes födda till 15,4 procentenheter och i Ronneby till 28,1 procentenheter. Den stora differensen bidrar till att sysselsättningsgraden totalt sett i Ronneby är förhållandevis låg.

Sysselsättningsgrad i Blekinges kommuner, 2000-2021

Avser andel sysselsatta av befolkningen i arbetsför ålder (20-64 år).
Grå linje markerar riket och Blekinge.

Källa: SCB och bearbetningar av Region Blekinge.

Figur 12. Sysselsättningsgrad i Blekinges kommuner.

Sammantaget har gapet i sysselsättningsgrad jämfört med riket sedan finanskrisen de senaste åren minskat. Under 2021 ökade sysselsättningsgraden åter efter att ha minskat under 2020 och pandemins första år med bland annat ekonomiska restriktioner. För Blekinge är sysselsättningsgraden fortsatt låg i ett jämförande perspektiv och stora skillnader mellan olika grupper återstår. Den låga sysselsättningsgraden bland utrikes födda är en stor utmaning för kompetensförsörjningen i regionen inte minst med tanke på att gruppen har stått för hela arbetskraftstillväxten. Vistelsetiden har stor betydelse för etableringen på arbetsmarknaden, vilket kan förklara den goda utvecklingen de senaste åren för gruppen.

För alla grupper är utbildning en väldigt viktig faktor för etablering på arbetsmarknaden. Det finns en risk att den stundande lågkonjunkturen i hög utsträckning drabbar de som redan har

svårt att komma in på arbetsmarknaden om arbetslösheten ökar och konkurrensen om jobben tilltar. På sikt är det centralt att en så stor andel av befolkningen som möjligt får minst gymnasieexamen, vilket även har ett samband med bland annat hälsovariabler. För att förbättra matchningen på den regionala arbetsmarknaden handlar det också om vad människor väljer att studera och att utbilda personer med kompetenser som efterfrågas av arbetsgivare. En högre sysselsättningsgrad hade indikerat att den allmänna matchningen på arbetsmarknaden hade förbättrats.

3.2 Mål – ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen och stärkt konkurrenskraft

Kommande avsnitt innehåller två övergripande mål och till skillnad från tidigare avsnitt delar de två målen ett gemensamt bakgrundsavsnitt. Målen handlar om näringslivsutvecklingen i länet och har således gemensamma förutsättningar.

3.2.1 Bakgrund

Branschstrukturen i en region är en betydelsefull faktor för produktivts- och jobbtillväxt och därmed de regionala utvecklingsförutsättningarna. Men branschstrukturen påverkar också sårbarheten i näringslivet. Med en stark koncentrationen till ett fåtal företag och branscher vars bidrag till den regionala ekonomin är stort blir sårbarheten i näringslivet hög. En vikande efterfrågan på dessa produkter och tjänster kan få stora konsekvenser för regionen. En större branschbredd och ett mer diversifierat näringsliv kan balansera omställningen där nedgångar i en bransch kombineras med en tillväxt i en annan.

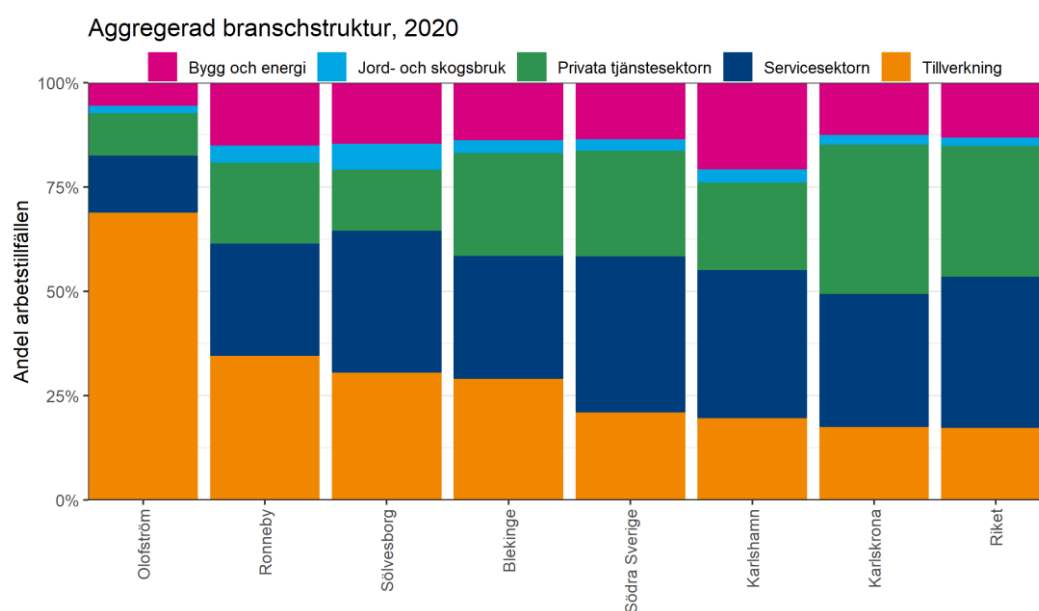
Som helhet har Sverige haft en gynnsam strukturomvandling från ett jordbruks- och industrisamhälle till tjänste- och kunskapsamhälle. En fokusering på de kunskapsintensiva och mest värdeskapande delarna i värdekedjan och en i högre grad utlokaliserad produktion har resulterat i en god jobbtillväxt i den avancerade tjänstesektorn samtidigt som antalet jobb inom produktion minskat. Sedan finanskrisen har även servicesektorn haft en hög tillväxt drivet av den inhemska konsumtionen.

Skillnader i branschstruktur och en utveckling med fler arbetstillfällen i tjänste- och servicenäringarna och färre inom industrin har lett till stora regionala skillnader och har framför allt gynnat befolkningsrika och täta miljöer. Globala trender som digitalisering och globalisering har ytterligare förstärkt den ekonomiska koncentrationen i Sverige under de senaste decennierna. För företag inom den avancerade tjänstesektorn är tillgången till högkvalificerad arbetskraft central och matchningen underlättas på en större arbetsmarknad. För servicenäringarna handlar det om att större platser erbjuder en stor närmarknad för avsättning av produkter och tjänster. För industriföretag där varor kan transporteras långt är beroendet av en stor närmarknad lägre och mindre regioner kan ha konkurrensfördelar genom exempelvis billiga markhyror. Det har resulterat i stora regionala skillnader i branschstruktur med en större andel industriföretag i mindre regioner.

Blekinge har en stark koncentration av arbetstillfällena till industrinäringarna. I Blekinge finns 29 procent av arbetstillfällena i näringslivet inom tillverkningssektorn och i riket uppgår denna andel till 17 procent. Inom industrin finns också flera regionala specialiseringar - dator- och elektronikindustrin, fordon- och transportindustrin, gummi- och plastindustrin samt livsmedelsindustrin. En stor andel av de anställda inom tillverkningsindustrin i länet arbetar inom det som klassificeras som medelhögteknologiska industribranscher, vilka tenderar att ett högre förädlingsvärde än andra industribranscher. Därutöver skiljer sig

Blekinge åtar i jämförelse med riksgenomsnittet med en större andel arbetstillfällen inom jord- och skogsbruk och en lägre andel anställda inom tjänste- och servicenäringarna. Framför allt är andelen arbetstillfällen lägre inom företagstjänster (5 procentenheter lägre) och handel (4 procentenheter lägre). För att vara en liten region är andelen arbetstillfällen inom information och kommunikation i Blekinge relativt hög och i paritet med riksgenomsnittet.

Mellan länets kommuner varierar branschstrukturen mycket. I Olofström, Ronneby och Sölvesborg är tillverkningssektorn större än länsgenomsnittet. Olofström sticker ut med en koncentration till industrisektorn med närmare 70 procent av arbetstillfällena i näringslivet samtidigt som den privata tjänstesektorn är begränsad. I jämförelse är koncentrationen till tillverkningssektorn lägre i Karlshamn och Karlskrona. I Karlshamn är bygg och energi, handel och företagstjänster mer dominerande branscher. Karlskrona har den största koncentrationen av arbetstillfällena till den privata tjänstesektorn och andelen sysselsatta i kommunen inom denna näring är högre än riksgenomsnittet. Det är framför allt inom branscherna information och kommunikation och företagstjänster som det finns en hög andel verksamma i kommunen.

Källa: SCB och bearbetningar av Region Blekinge. Avser dagbefolkning 20-64 år.

Figur 13. Branschstruktur i Blekinge och riket.

Flera specialiseringar främst inom industrin innebär att de innehåller konkurrenskraftiga företag som ofta verkar på internationell marknad. Länet är beroende av inkomster utifrån i form av exportintäkter för att komplettera den mindre inre marknaden. I förhållande till storleken är Blekinge en av de mest exportintensiva regionerna i landet. Varuexporten per invånare är den tredje högsta och tjänsteexporten den åttonde högsta och på så sätt lånar länet storlek utifrån.

En mindre arbetsmarknad och en koncentration av arbetstillfällena till ett färre antal branscher ökar sårbarheten. De specialiserade branscherna inom industrin står inför ett stort konkurrens- och omvandlingstryck och om dessa inte längre kan vara konkurrenskraftiga utan krymper leder det till en hög sårbarhet för regionen. Totalt sett präglas Blekinge av ett storskaligt näringsliv där andelen av de sysselsatta som är verksamma på stora företag (250

eller fler anställda) är högst i landet. I sammanhanget är det positivt eftersom storföretagen med högt kunskapsinnehåll investerar medel i FoU och står för en stor andel av exportvärdet. Men det storskaliga näringslivet medför också ett större beroende av enskilda företag eller branscher samtidigt som företagsamheten i regionen är lägre.

I takt med att kunskapsinnehållet i ekonomin ökar finns det gynnsamma förutsättningar i Blekinge för en god omställningsförmåga. En stor andel av länets industri klassificeras som medelhögteknologisk tillverkning och för att vara en liten region är andelen avancerade yrken hög. Vidare investerar företagen i regionen i relation till storleken på ekonomin mest medel i FoU, vilket ytterligare visar att länets näringsliv präglas av ett högt kunskapsinnehåll.

För en teknikintensiv region som Blekinge är en hög andel STEM-utbildade⁵ i näringslivet centralt. Efterfrågan på STEM-utbildade personer är stor och länet konkurrerar med andra regioner om dessa kompetenser. En utmaning är att Blekinge har ett nettoutflöde av unga människor och tillväxten i personer verksamma i länet med en STEM-utbildning har varit lägst i landet. I takt med en ökad efterfrågan på kvalificerad arbetskraft generellt är de tilltagande matchningsproblemen på arbetsmarknaden en flaskhals.

3.2.2 Måluppföljning - ett växande näringsliv med fler arbetstillfällen

Indikator – antalet sysselsatta i Blekinges näringsliv

För ett växande näringsliv och en hållbar utveckling behövs fler arbetstillfällen. För industriregioner kan en god produktivitetstillväxt genom effektiviseringar och rationaliseringar skapa tillväxt, men kan också bidra till att arbetstillfällen försvinner. Det kan resultera i en så kallad ”jobless growth” - stärkt konkurrenskraft och tillväxt men samtidigt en svag jobbtillväxt. Ett ökat antal sysselsatta indikerar att näringslivet diversifieras och utvecklas med jobbtillväxt i nya ofta mer kunskapsintensiva näringar eftersom en stor del av nya jobb växer fram i tjänstesektorn.

Skapas inte nya arbetstillfällen i regionen riskerar det att leda till minskad sysselsättning och högre arbetslöshet med ökade klyftor som följd och att de positiva effekterna av produktivitetstillväxten uteblir. En växande region behöver således också generera fler arbetstillfällen. Samtidigt bidrar ett växande näringsliv också till ökad attraktivitet och inflyttning.

Sysselsatt dagbefolkning (20–64 år) i näringslivet visar på omställningsförmågan men också på attraktiviteten på näringslivet. Till skillnad från sysselsättningsgraden används dagbefolkningen, vilket mäter hur många som arbetar hos arbetsgivare i länet oavsett om de bor i Blekinge eller inte. Måttet är mer lämpligt när det är regionens näringsliv som ska utvärderas. Under målet om fler Blekingebor i arbete nivåjusterade vi tidsserien för att hantera tidsseriebrott i statistiken. Uppdelat på sektorer har det inte varit möjligt och därför behöver utvecklingen av antalet sysselsatta tolkas med viss försiktighet.

---

⁵ Med STEM avses (översatt) vetenskap, teknologi, ingenjörskonst och matematik.

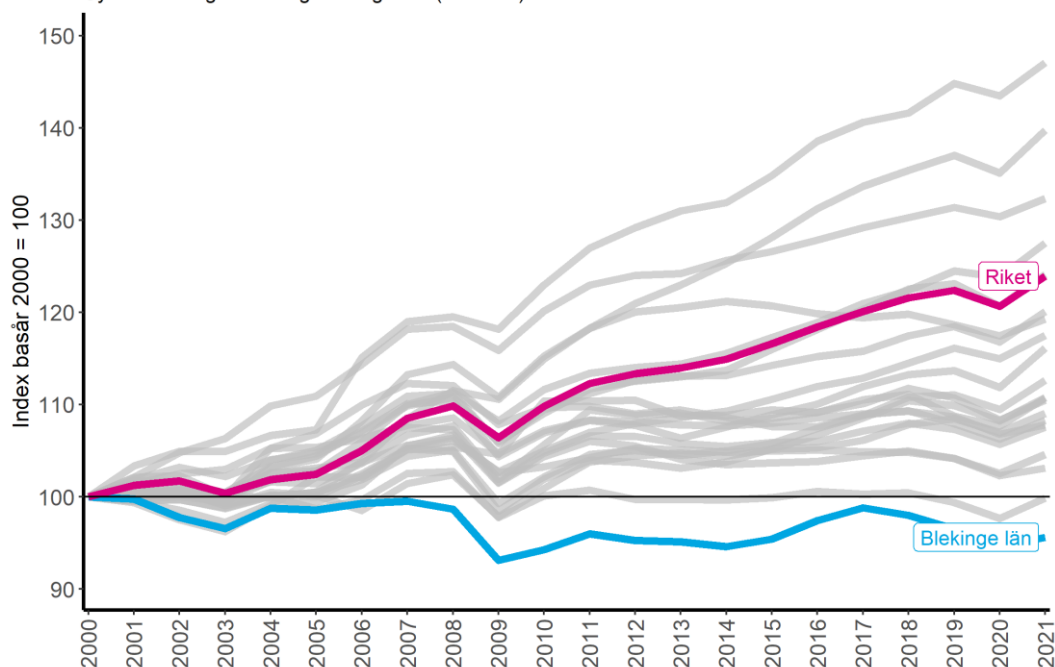
Strukturomvandlingen i svenskt näringsliv med fler arbetstillfällen i service- och tjänstesektorn och färre inom industrisektorn har gynnat stora och täta miljöer. I dessa miljöer har tillväxtbranscher vuxit kraftigt medan i mindre regioner där industrin har dominerat har arbetstillfällena i flera fall minskat. Skillnad i branschstruktur och utveckling har bidragit till stora sysselsättningskillnader mellan Sveriges regioner

I Sverige har antalet sysselsatta sedan 2000 ökat med 18 procent medan Blekinge har haft en nolltillväxt. Uppdelat på sektorer framkommer det att den svaga totala utvecklingen förklaras av sysselsättningstillväxten i näringslivet. Mellan 2000–2021 minskade antalet arbetstillfällen i länets näringsliv med 4 procent, vilket är den svagaste utvecklingen av samtliga regioner och långt under rikets tillväxt på 24 procent. Utöver Blekinge är det bara Kalmar som har haft en negativ sysselsättningstillväxt under perioden. År 2000 återfanns 55 procent av i någon av de tre storstadsregionerna sedan dess har de stått för tre fjärdedelar av jobbtillväxten, vilket har inneburit stora regionala skillnader.

Finanskrisen drabbade länet mycket och sysselsättningen föll mellan 2007–2009 med 6 procent, vilket var den största minskningen av arbetstillfällen under krisen av alla regioner. Under den efterföljande återhämtningsperioden - efter finans- och skuldkris - var utvecklingen i Blekinge fortsatt svag likt utvecklingen i en rad andra industritäta regioner. Återhämtningen gick framför allt snabbt i storstadsregionerna Stockholm och Skåne tillsammans med närliggande Uppsala och Halland. Migrationskrisen medförde en kraftig befolkningstillväxt och en stark konjunktur innebar att länet under ett par år hade en god jobbtillväxt. Därefter har tillväxten åter stannat av och vänt till det negativa. Under 2021 och pandemins andra år ökade dock sysselsättningen åter men fortsatt i lägre takt än i övriga Sverige, vilket inneburit att sysselsättningen halkat efter övriga landet.

Sysselsättningsutveckling i Sveriges regioner, 2000-2021

Sysselsatt dagbefolkning i näringslivet (20-64 år).

Källa: SCB och bearbetningar av Region Blekinge.

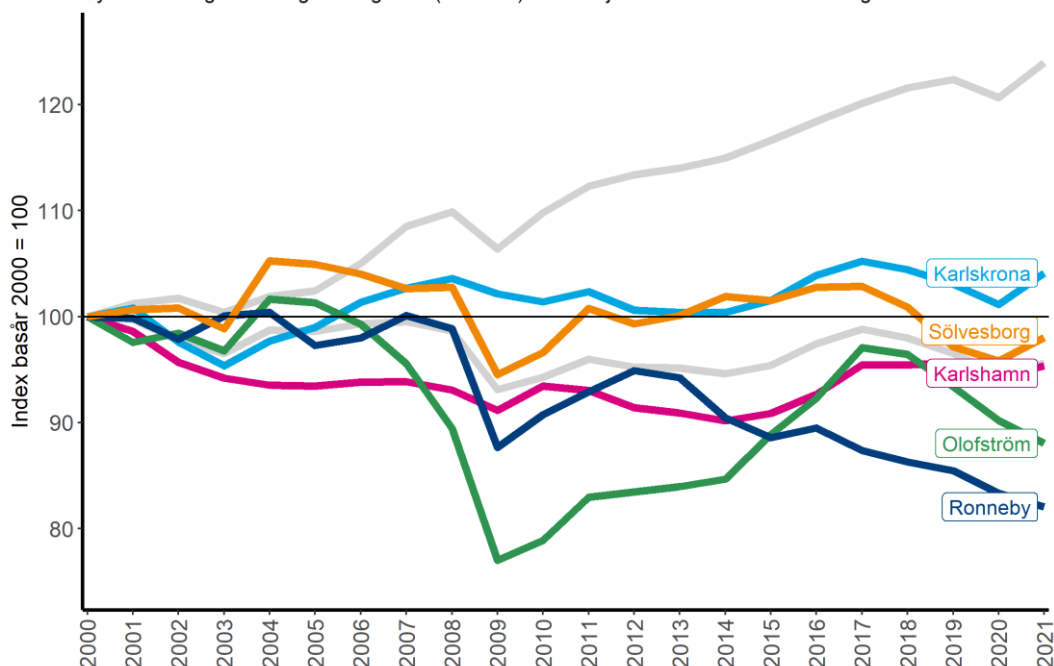
Figur 14. Sysselsättningsutveckling i Sveriges regioner.

Sysselsättningsutvecklingen skiljer sig åt mellan olika branscher. Sedan finanskrisen har antalet sysselsatta inom industrin minskat kraftigt (21 procent) följt av jord- och skogsbruk (17 procent) och finans och försäkringsverksamhet (17 procent). Minskningen inom industrin och jordbruket är påtaglig även i riket. Dock utgör industrin, sett till sysselsättning, en stor del av den regionala ekonomin och nedgången har inneburit en minskning med över 2 900 arbetstillfällen. Samtidigt har utvecklingen varit stark inom hotell- och restaurang, information och kommunikation samt företagstjänster och personliga tjänster. I riket har även avancerade företagstjänster, fastighet och bygg växt kraftigt. Men i Blekinge utgör de växande branscher inom service- och tjänstesektorn i flera fall en mindre del av den regionala ekonomin. På så sätt påverkar länets branschstruktur den samlade utvecklingen där sysselsättningsstyngdpunkten ligger i branscher som inte växer utan i stället krymper.

Bransch- och sysselsättningsutvecklingen skiljer sig även åt mellan länets kommuner. Karlskrona är enda kommun i länet med en positiv sysselsättningsstillväxt under 2000-talet, men fortsatt långt under riksgenomsnittet. Karlskrona har över tid också haft en mer stabil jobbtillväxt även i perioder av svag konjunktur. I Olofström är koncentrationen till industrin stor och nedgången under krisen var kraftig, vilket fick stor påverkan på hela kommunens sysselsättning. Efter den europeiska skuldcrisen och en mer gynnsam nationell konjunktur fram till pandemin har jobbutvecklingen i kommunen varit god. I Ronneby var nedgången i näringslivet också påtaglig, men till skillnad från Olofström har återhämtningen i arbetstillfällen, särskilt under tillväxtperioden i ekonomin, uteblivit.

Sysselsättningsutveckling i Blekinges kommuner, 2000-2021

Sysselsatt dagbefolkning i näringslivet (20-64 år). Gråa linjer markerar riket och Blekinge.

Källa: SCB och bearbetningar av Region Blekinge.

Figur 15. Sysselsättningsutveckling i Blekinges kommuner.

Den ekonomiska aktiviteten koncentreras till färre men större platser. Karlskrona har med sin storlek också störst branschbredd och över tid den högsta befolkningstillväxten. Det skapar förutsättningar att utvecklas till en regional tillväxtmotor. Men tillväxten sedan

finansskrisen har varit blygsam och lägre än förväntat. Den mer gynnsamma branschstrukturen resulterar inte i fler jobb, till skillnad från andra regionala centrumstäder i södra Sverige som tydligare har fungerat som regionala tillväxtmotorer.

I Olofström är sårbarheten hög med en koncentration till ett fåtal specialiseringar inom industrin, men har trots det haft en jobbtillväxt och har till skillnad från övriga överträffat förväntningarna. Det visar att det går att skapa tillväxt trots en liten arbetsmarknad och att utvecklingen inte är förutbestämd givet förutsättningarna.

3.2.3 Måluppföljning – stärkt konkurrenskraft i näringslivet

Indikator – BRP per sysselsatt i näringslivet

Till stor del förklaras den ekonomiska tillväxten av ökad produktivitet eller effektivitet. Bidraget från ökad produktivitet till den ekonomiska tillväxten har dessutom ökat. För ett konkurrenskraftigt näringsliv i tilltagande konkurrens är en god produktivitetstillväxt på sikt avgörande för en regions konkurrenskraft.

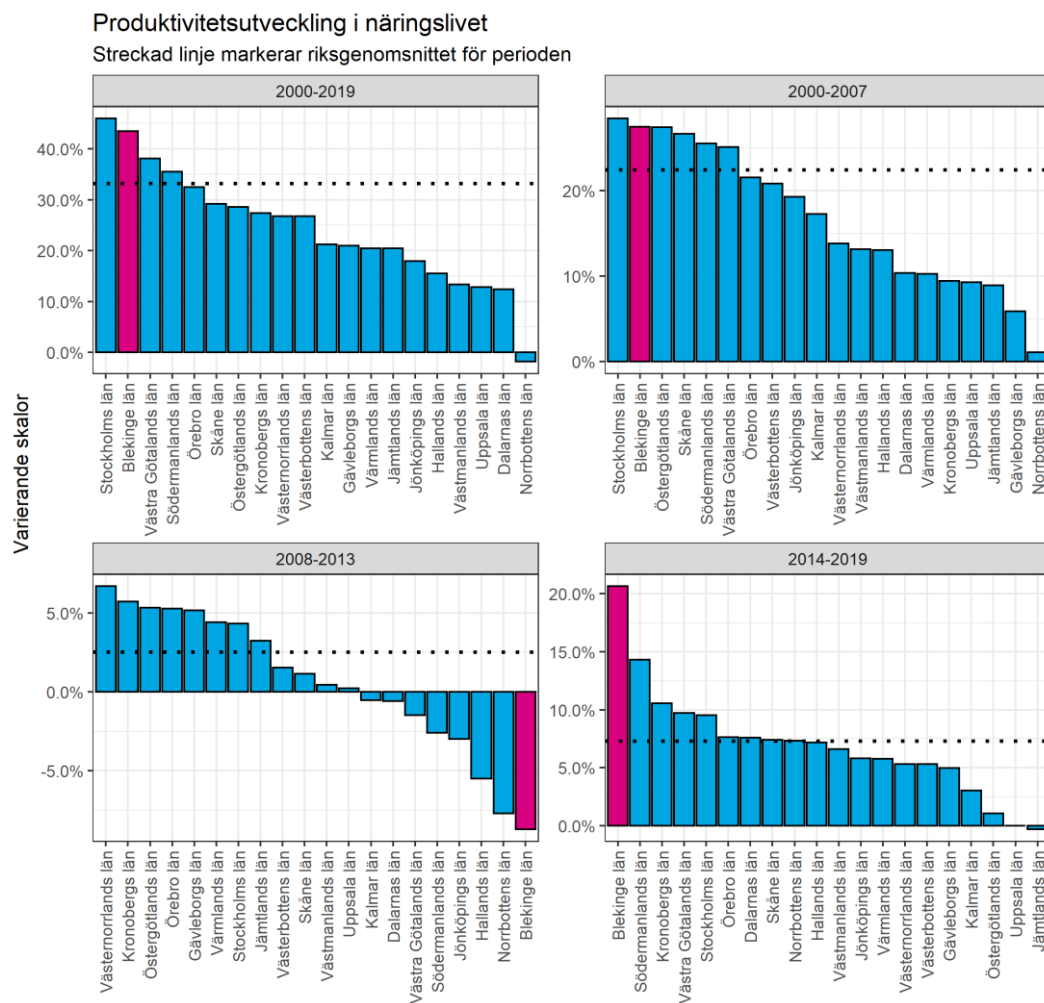
För industriregioner är det inte sällan så att produktivitetens utvecklingen varit god samtidigt som jobben minskat, vilket resulterat i en hög konkurrenskraft men att jobbtillväxten halkat efter. En hög produktivitet visar att det finns konkurrenskraftiga företag i regionen, men det är inte säkert att vinsterna återinvesteras i regionen och skapas inte nya arbetstillfällen riskerar de positiva effekterna av produktivitetstillväxten i regionen att utebli. Därför behöver målet sättas i relation till andra tillväxtmått som sysselsättningsutvecklingen för att vi ska kunna uttala oss om näringslivets utveckling.

Bruttoregionalprodukt (BRP) per sysselsatt i näringslivet är ett mått på produktiviteten i en region. BRP är summan av samtliga förädlingsvärden som genereras vid arbetsställen och visar hur stor produktionen inom en region är. I relation till antalet sysselsatta visar måttet hur mycket värde en sysselsatt i genomsnitt producerar. Ett högre värde indikerar högre produktivitet. Förädlingsvärdet per sysselsatt kan öka antingen genom att vi arbetar fler timmar per person eller om företag arbetar mer effektivt genom bland annat ett ökat användande av ny teknik och nya innovationer.

Mellan 2000–2019 uppgick produktivitetstillväxten i Blekinges näringsliv till 43 procent, vilket var en betydligt högre tillväxt än i riket (33 procent). Bara i Stockholmsregionen har produktivitetstillväxten varit högre under perioden. Men produktivitetstillväxten har varierat kraftig mellan olika perioder de senaste två decennierna, vilket illustreras i figuren nedan.

Fram till finansskrisen ökade produktiviteten mycket i Blekinge (27 procent), vilket var den näst högsta tillväxten i landet och över riksgenomsnittet (22 procent). I samband med krisen sjönk aktiviteten i ekonomin kraftigt och under den efterföljande återhämningsperioden var den ekonomiska utvecklingen svag och länet hade under flera år en nolltillväxt, vilket resulterade i att produktivitetens utvecklingen var negativ. Åren före pandemin präglades av en ljusare ekonomisk utveckling och högkonjunktur. Det innebar bland annat god exporttillväxt och att förädlingsvärdet åter växte kraftigt och länet hade högst produktivitetstillväxt i landet.

Den goda produktivitetstillväxten har inneburit dels att produktivitetnivån har ökat, dels att Blekinge har stärkt sin relativa position avsevärt. Jämfört med övriga regioner har Blekinge den tredje högsta nivån i landet. Bara i Stockholm och Norrbotten är den högre än i Blekinge. För både varu- och tjänsteproducenter har produktiviteten i Blekinge, liksom i riket, ökat under 2000-talet och bland tjänsteproducenter har utvecklingen varit särskilt stark. Det har inneburit att år 2019 var produktivitetnivån högre bland länets tjänsteproducenter än varuproducenter, vilket också var fallet i sex andra regioner.

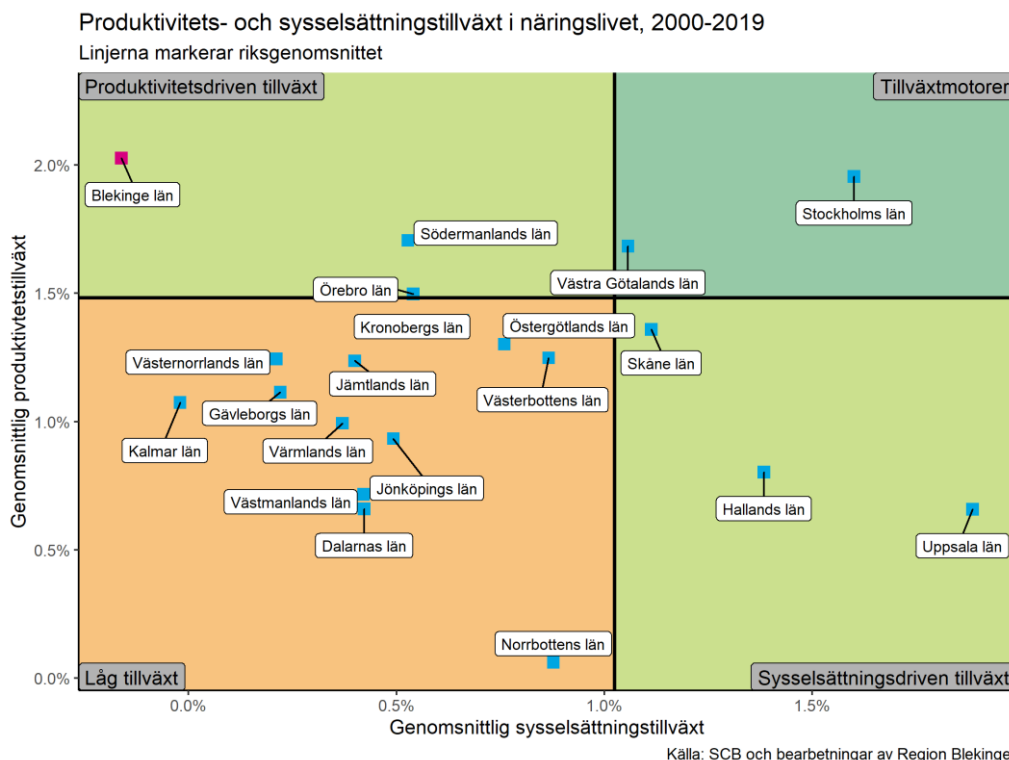

Källa: SCB och bearbetningar av Region Blekinge. BRP i fasta priser (2015 års priser) per sysselsatt.

Figur 16. Produktivitetstillväxt i Sveriges regioner.

Produktivitetstillväxten är den avgörande drivkraften till ekonomisk tillväxt och välfärd. Högre produktivitet möjliggör högre löner och bättre levnadsstandard. En god produktivitetstillväxt i länets näringsliv är därför positivt. Drivkraften bakom regionernas tillväxt – produktivitet eller sysselsättning – varierar inom landet, vilket visas i figuren nedan. Halland och Uppsala har haft en god ekonomisk utveckling och en hög sysselsättningstillväxt men har samtidigt haft en relativt låg produktivitetstillväxt. Dessa regioner kan därför sägas ha en sysselsättningsdriven tillväxt. I Blekinge är situationen den omvända och länet har präglats av en produktivitetsdriven tillväxt. Stockholm och Västra Götaland är landets två tydliga tillväxtmotorer med en hög tillväxt sett till både jobb och produktivitet.

Figur 17. Produktivitets- och sysselsättningstillväxt i Sveriges regioner.

För Blekinges långsiktiga utveckling och konkurrenskraft är relationen mellan produktivitet och sysselsättning central. Flera av länets specialiseringar finns inom industrisektorn och en hög produktivitet inom dessa är självfallet positivt. Det signalerar att företagen är konkurrenskraftiga, vilket är väldigt betydelsefullt för företag som verkar på en internationell marknad präglad av global konkurrens. För tillverkningsindustrin som helhet har antalet anställda minskat kraftigt som ett resultat av den omvandling som sker i näringslivet. Industrieföretagen konkurrerar i första hand med produktivitet genom rationaliseringar, ökat teknikanvändande och automatisering. Men produktivitetsökningarna har inte resulterat i någon omfattande jobbtillväxt och ”spill-over” till andra branscher. För samtidigt har sysselsättningstillväxten i näringslivet halkat efter övriga Sverige.

För näringslivets utveckling är det också en balansgång mellan diversifiering och specialisering som det inte finns någon enkel lösning på. Länet är beroende av konkurrenskraftiga specialiseringar som bidrar med externt kapital och behöver därför fortsätta stärka förutsättningarna och konkurrenskraften för dessa. Parallellt behövs ökad diversifiering av näringslivet. Det handlar om att främja den kunskapsintensiva tjänstesektorn och nya framtidsnäringar. Dessa kan dra nytta av existerande styrkor och kunskaper i länet för att förnya näringslivet. Men också om att skapa en större servicesektor genom fler kringtjänster runt industrin och den avancerade tjänstesektorn.

En ökad befolkning med fler boende i länet skulle i sin tur bidra både till kompetensförsörjningen i regionen och till utvecklingen av service- och tjänstesektorn som i hög grad är beroende av närmarknaden och därmed av att befolkningsunderlaget växer. En växande befolkning kan bidra till diversifieringen av näringslivet och att sårbarheten minskar. Länets boendeattraktivitet är på sätt central för näringslivets utveckling samtidigt som tillgången till jobb är avgörande för att attrahera invånare.

4 Källförteckning

Arbetsförmedlingen, (2022), Regionala utsikter våren 2022. Utvecklingen på arbetsmarknaden 2022–2023.

Folkhälsomyndigheten, (2022), Självskattat allmänt hälsotillstånd. Hämtad från internet:

<https://www.folkhalsomyndigheten.se/fu-sjalvskattad-halsa>

Johansson, P, (2019), Så utvecklas Sydöstra Sverige, Sydsvenska Handelskammaren

Länsstyrelsen Blekinge län, (2021), Regional årlig uppföljning av miljömålen - Blekinge 2021.

Länsstyrelsen Blekinge län, (2019), Klimat- och energistrategi för Blekinge. Med sikte på ett klimatneutralt Blekinge.

Region Blekinge, (2021), Tillsammans gör vi skillnad. Folkhälsorapport Blekinge 2021.

Region Blekinge, (2021), Kompetensförsörjning i Blekinge. Underlag till handlingsplan för kompetensförsörjning i Blekinge.

Region Blekinge, (2022), Analysunderlag – Regionalt serviceprogram.

Region Blekinge, (2022), Smart specialisering 2022. Näringslivets struktur och utveckling i Blekinge.

Tillväxtanalys, (2014b), Varför är vissa platser mer attraktiva för boende än andra?

Tillväxtanalys (2021b), Produktivitetstillväxt och dess drivkrafter.